

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 280

Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması ve Bazı
Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında
Kanun Tasarısı ve Avrupa Birliği Uyum
Komisyonu ile İçişleri Komisyonu Raporları
(1/584)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• Kanun Tasarıları Yenileme Tezkeresi ve Listesi	4
• 1/584 Esas Numaralı Tasarımın	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	5
- Genel Gerekçesi	5
- Madde Gerekçeleri	8
• Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Raporu	14
• Muhalefet Şerhi	19
• İşçileri Komisyonu Raporu	21
• Muhalefet Şerhleri	24
• 23 üncü Yasama Dönemi İşçileri Komisyonu Raporu	30
• Tasarı Metni	34
• İşçileri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	34
• Tasarı Metnine Ekli Listeler	47
• İşçileri Komisyonunun Kabul Ettiği Metne Ekli Listeler	48

*T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: B.02.0.KKG/101-30/1054*

5/3/2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğü 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ekli listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulu’na uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

LİSTE

<u>Esas No.</u>	<u>Hükümsüz Sayılan Kanun Tasarılarının Adı:</u>
1/643	Afet Sigortaları Kanunu Tasarısı
1/777	Ereğli Havzai Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı
1/804	Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanunu Tasarısı
1/924	Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-49/3385

22/7/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığı’nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu’nca 15/3/2010 tarihinde kararlaştırılan “Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/584)	
ESAS	İçişleri Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu Avrupa Birliği Uyum Komisyonu İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Devletlerin en önemli görev ve fonksiyonlarının başında vatandaşlarının güvenliğini sağlamak ve onların haklarından yararlanan, özgür bireyler olarak yaşamalarını temin etmek gelmektedir. Bu fonksiyonların icrasında birincil kurumlar kolluk birimleridir. Kolluk görevlileri, bu hizmeti sunarken diğer kamu görevlilerinin sahip olmadığı bir takım yetkilerle donatılmışlardır. Arama, zor kullanma, özgürlüğü kısıtlama gibi yetkiler, bu kapsamdaki örnekler olarak sıralanabilir. Bu derece önemli yetkilerin kullanılması, kolluk görevlilerini diğer kamu görevlilerine göre daha fazla şikâyetle açık hale getirmektedir.

Ülkemiz, kolluk faaliyetlerinin yürütülmesinde ortaya çıkabilecek işkence ve kötü muamele olaylarına karşı asla müsamaha gösterilmeyeceğini işkenceye sıfır tolerans politikası ile açıklamıştır. Bu politika, Avrupa Birliği üyelik sürecinden önce başlatılmış ve daha sonraki dönemde ivme kazanan anayasal ve yasal reformlar ile devam etmiştir. Bu çerçevede işkence ve kötü muamele suçlarının cezası artırılmış, soruşturma ve kovuşturma süreçlerinin hızla sonuçlandırılması konusunda özel tedbirler öngörülmüş, verilen cezaların ertelenememesi ve para cezasına dönüştürülebilmesi benimsenmiş, bu şekilde caydırıcılık yaratılması amaçlanmıştır. Müdafî yardımından yararlanma, gözaltı tedbiri öncesinde ve sırasında doktor raporu alınması, gözaltı sürelerinin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)’nin

makul kabul ettiği seviyelere indirilmesi de bu kapsamda sayılabilir. Bunların yanında, fizikî şartların iyileştirilmesi çalışmaları hızla tamamlanarak gözaltı birimleri Avrupa ülkelerine kıyasla en iyi şartlara kavuşturulmuştur. Amaç, kolluğun, hakları ihlal etmemesi gereken değil, hakların koruyucusu olan bir hizmet birimi olmasıdır ve bu amaç doğrultusunda çok büyük mesafe kaydedilmiştir.

İçişleri Bakanlığı Mülkiye Teftiş Kurulu, Jandarma Genel Komutanlığı ile Emniyet Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu bünyesinde, kolluk hakkındaki insan hakları ihlal iddiaları ile ilgili özel birimler kurulmuş, ihlal iddialarının etkin şekilde soruşturmalarının yapılması yönünde önemli adımlar atılmıştır.

Avrupa Birliğine uyum yasaları ve daha önceki yıllarda yapılan yasal değişikliklerden sonra kolluk hakkındaki önemli insan hakları ihlal iddiaları ile yolsuzluk iddialarının soruşturmalarının doğrudan bağımsız Cumhuriyet savcıları tarafından yerine getirilmesi sağlanmış, adli soruşturmasını yapılabilmesi için idarî izin müessesesi bu suçlar bakımından ortadan kaldırılmıştır.

Ancak yukarıda zikredilen gelişmelere rağmen AİHM'nin yakın geçmişte verdiği kararlarda Türkiye'de kolluğun sebep olduğu insan hakları ihlallerinin soruşturulması için yeterli bir mekanizma bulunmadığına vurgu yapılmakta, Ülkemizin soruşturma yöntemlerinin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)'nin 1 inci ve 3 üncü maddelerini karşılamadığı, kolluğun hatalı uygulamaları konusunda Türkiye tarafından alınan önlemlerin yetersiz olduğu ifade edilmektedir.

Bunun yanında kolluk şikâyet sisteminin etkin şekilde çalışması, halkın Devlete olan güven duygusunun güçlendirilmesi açısından modern demokrasilerde büyük önem taşımakta, başta Avrupa Birliği ülkelerinde olmak üzere, pek çok ülkede bu yönde yasal düzenlemelere gidilmektedir.

Tasarı ile bir taraftan kamuoyunun ve kolluk teşkilâtı personelinin kolluk şikâyet sistemine güven duygusunun daha üst seviyelere taşınması hedeflenmekte, diğer taraftan da kolluk görevlileri hakkında yapılan şikâyetlere ilişkin kayıt ve soruşturma sistemlerinin mevcut yasal altyapısının Avrupa Birliği standartlarına ulaştırılması amaçlanmaktadır.

Yeni kolluk şikâyet sistemi ile bürokrasi üzerinde yeni bir yük getirmeden halkın ve kolluk görevlilerinin şikâyet sistemine inancını kuvvetlendirecek daha etkin bir yapı oluşturulacaktır. Tasarının temel amacı, kolluk hakkındaki şikâyetlerin incelenmesi, izlenmesi ve sonuçlandırılmasını sağlayan mevcut mekanizmaların daha etkili ve hızlı işlemesi, ayrıca kolluk şikâyetlerinde saydamlığı sağlamak sureti ile kolluk kuvvetlerimizin töhmet altında kalmalarının önlenmesidir.

Tasarı Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığında görev yapan kolluk görevlilerinin işlediği iddia edilen suçlarla veya disiplin cezasını gerektiren eylem, tutum ve davranışlarıyla ilgili idarî merciler tarafından yapılan iş ve işlemleri kapsamakta olup, bu iddialara ilişkin olarak adli merciler ile askerî makamlar tarafından yapılan iş ve işlemler kapsam dışında bırakılmıştır.

Tasarı ile İçişleri Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında Kolluk Gözetim Komisyonu oluşturulması öngörülmektedir. Komisyon, İçişleri Bakanlığı bünyesinde sürekli bir kurul olarak teşekkül ettirilmekte, Komisyona Bakanlıktan ayrı bir tüzel kişilik tanınmamaktadır. Komisyonun Tasarıda belirtilen görevleri kendi yetki ve sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirmesi öngörülmekte, bununla birlikte Komisyonun organik anlamda bağımsızlığından ziyade fonksiyonel anlamda bağımsızlığına yönelik düzenlemeler getirilmektedir. Bu itibarla Komisyonun üyelik kompozisyonu kamuoyunun şikâyet

sistemine güven duygusunu güçlendirecek şekilde yapılandırılmakta, öğretim üyeleri ve avukatlar arasından seçilecek üyeler ile Başbakanlık İnsan Hakları Başkanının Komisyonunda bulunması öngörülmektedir. Komisyonun bağımsız ve tarafsız niteliğini korumak bakımından, kolluk teşkilatları temsilcilerine Komisyonunda üye olarak yer verilmemektedir.

Kolluk görevlileri ile ilgili tüm şikâyet ve ihbarları kapsamı öngörülen sistem, Kolluk Gözetim Komisyonu tarafından izlenecek ve gözetlenecektir. Kolluk Gözetim Komisyonunun merkezi bir otorite sıfatıyla kolluk şikâyet sistemine ilişkin konularda Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Sahil Güvenlik Komutanlığı arasında uygulama birliğini sağlaması, oluşturulacak veri tabanı ile ileriye dönük politikalar geliştirilmesine katkı sağlaması, kolluk teşkilâtının hesap verebilirliği, etkinliği ve saydamlığını güçlendirmesi, kolluğa yönelik toplumsal güvenin artmasına katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Tasarı, Kolluk Gözetim Komisyonuna kolluk şikâyet sisteminin daha şeffaf hale getirilmesi yönünde görevler vermekte, bunun yanında Komisyonun etkin yönetim anlayışı çerçevesinde düzenli aralıklarla şikâyet sisteminin bütün tarafları ile etkin bir işbirliği içerisinde olması öngörülmektedir.

Ülkemizde kolluk hakkında yapılan şikâyetlerle ilgili etkin bir şikâyet kayıt ve analiz sistemi bulunmamaktadır. Mevcut verilerle doğru politikaların üretilmesi, yaşanan problemlerin doğru şekilde teşhis edilmesi mümkün değildir. Ülkemizde şikâyet kaydı ile ilgili belirlenmiş standartlar olmadığı gibi, kolluk teşkilatları arasında da bu anlamda bir yeknesaklık mevcut değildir. Bu nedenle, Tasarı ile Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Sahil Güvenlik Komutanlığında görevli kolluk görevlileri hakkındaki ihbar ve şikâyetlerin kayıt altına alınmasını öngören merkezi bir kayıt sistemi oluşturulması öngörülmektedir.

Tasarı ile bir taraftan Kolluk Gözetim Komisyonu ve merkezi kayıt sistemi oluşturulurken diğer taraftan kolluk hakkındaki insan hakları ihlal iddialarının Mülkiye Teftiş Kurulu bünyesinde ve mülkiye müfettişlerinden müteşekkil bir grup müfettiş tarafından ön inceleme ve disiplin soruşturmalarının yapılması öngörülmektedir. Mülkiye Teftiş Kurulu, Emniyet, Jandarma ve Sahil Güvenlik birimlerinin hiyerarşisinin dışında doğrudan İçişleri Bakanına bağlı olarak görev yapan bir denetim birimidir. Türk kamu yönetiminde geçen yüz yıllık dönem içerisinde kolluk teşkilâtı üzerinde sivil denetimin sağlanması açısından çok önemli görev icra eden Mülkiye Teftiş Kurulunun yeni şikâyet sisteminin yürütülmesinde de temel bir fonksiyon icra etmesi beklenmektedir. Tasarı ile Mülkiye Teftiş Kurulunun bir taraftan Gözetim Komisyonu sekreteryası görevini yürütmesi, diğer taraftan Kurul bünyesinde oluşturulacak müfettiş grubu aracılığıyla önemli nitelikteki ihlal iddialarının soruşturmalarının yapılmasından sorumlu olması öngörülmektedir.

Ayrıca Tasarı ile 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 55 inci maddesine ek fıkra eklenmesi suretiyle, hakkında adli soruşturma ve disiplin soruşturması yürütülen personelin rütbe terfilerinin hangi şartlarda erteleneceği hususuna da açıklık getirilerek, kolluk görevlilerinin haksız ihbar ve şikâyetlerden dolayı mağduriyete uğramasının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Tasarıda 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa bir ek madde ilave edilerek, kolluk görevlileri hakkında bu Tasarıda belirtilen suçlara ilişkin soruşturmanın Cumhuriyet savcılığı tarafından bizzat ve öncelikle yapılacağı, bu suçlara ilişkin yargılamaların acele işlerden sayılacağı öngörülmek suretiyle, kolluk görevlileri hakkındaki ceza soruşturması ve kovuşturmasının etkinliğinin artırılması amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile Kanunun amaç ve kapsamı belirtilmektedir. Kanunun amacı, kolluk hakkındaki şikâyetlerin incelenmesi, izlenmesi ve sonuçlandırılmasını sağlayan mevcut idarî mekanizmaların daha etkili ve hızlı işlemlerini, saydamlık ve güvenilirliklerinin geliştirilmesini sağlamak üzere, söz konusu şikâyetlerin merkezî bir sistem üzerinden kayıt altına alınması ve izlenmesi amacıyla Kolluk Gözetim Komisyonunun kurulması ve oluşumu, görev ve yetkilerinin belirlenmesi olarak ifade edilmektedir.

Kanun, kolluk görevlilerinin işlediği iddia edilen suçlarla veya disiplin cezasını gerektiren eylem, tutum ve davranışlarıyla ilgili idarî merciler tarafından yapılan iş ve işlemleri kapsamakta olup, bu iddialara ilişkin olarak adli merciler ile askerî makamlar tarafından yapılan iş ve işlemler kapsam dışında bırakılmıştır. Ayrıca, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personelinin askerî görevlerinden doğan suçlar da kapsam dışında tutulmuştur.

Madde 2- Maddede, Kanunda yer alan düzenlemeler çerçevesinde yapılacak uygulamalara açıklık getirmek amacıyla gerekli olan kavramların tanımlarına yer verilmiştir.

Madde 3- Madde ile Kolluk Gözetim Komisyonunun kuruluşu ve üye yapısı düzenlenmektedir. Komisyon, İçişleri Bakanlığı bünyesinde sürekli bir kurul olarak teşekkül ettirilmekte, bununla birlikte Komisyona Bakanlıktan ayrı bir tüzel kişilik tanınmamaktadır.

Maddede, Kolluk Gözetim Komisyonunun Kanunla verilen görevleri, kendi yetki ve sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getireceği vurgulanmaktadır. Komisyonun bağımsız olarak görev yapması yeni şikâyet sistemi açısından büyük önem taşımaktadır. Ancak bağımsızlıktan kastedilen özerk bir yapı şeklinde örgütlenme değil, fonksiyonel olarak tarafsız bir şekilde görev yapılmasıdır. Diğer bir ifade ile Komisyonun organik değil fonksiyonel ve operasyonel anlamda bağımsızlığının sağlanması öngörülmektedir. Ayrıca, görev alanına giren konularla ilgili olarak hiç bir organ, makam, merci veya kişinin Komisyona emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye veya telkinde bulunamayacağı açık bir şekilde belirtilmektedir.

Madde, Kolluk Gözetim Komisyonunun üye yapısını da ortaya koymaktadır. Komisyon, İçişleri Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında oluşturulmakta, bu suretle Komisyonun daha etkin bir görev yapması hedeflenmektedir. Komisyonda kolluk teşkilâtlarının (Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Sahil Güvenlik Komutanlığı) temsilcilerine yer verilmemiş olup, bununla Komisyonun fonksiyonel anlamdaki bağımsız niteliğinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Komisyonda İçişleri Bakanlığının kolluk şikâyet sistemi ile doğrudan ilgili birim temsilcileri (Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanı ile I. Hukuk Müşaviri), Başbakanlık İnsan Hakları Başkanı ve Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürü ile öğretim üyeleri ve serbest avukatlar arasından seçilecek birer temsilcinin üye olarak bulunması öngörülmektedir. Adalet Bakanlığı temsilcisinin kolluk yargılamasına ilişkin tecrübelerinin Komisyonun çalışmalarına önemli katkı sağlayacağı öngörülmektedir. Bunun yanında öğretim üyeleri arasından seçilecek üyenin insan hakları ve kolluk ilişkisi alanındaki akademik bakış açısını Komisyon çalışmalarına yansıtması, serbest avukatlar arasından seçilecek üyenin ise yargılama sistemimizin önemli bir ayağını oluşturan savunmanın Komisyonda temsiline imkân sağlaması beklenmektedir.

Madde 4- Madde ile Kolluk Gözetim Komisyonunun görev ve yetkileri belirlenmiştir. Komisyona şikâyet sistemi üzerinde genel bir gözetim ve izleme yetkisi verilmekte, kurulması öngörülen merkezî kayıt sistemi aracılığı ile Komisyona kolluk şikâyet sistemini izleme imkânı sağlanmaktadır.

Maddede, Kolluk Gözetim Komisyonunun görevleri detaylı olarak ortaya konulmuştur. Komisyonun görevleri, icraî görevler olmaktan ziyade gözetim, izleme ve standart belirleme olarak tanımlanmıştır. Komisyonun merkezî bir otorite sıfatıyla kolluk şikâyet sistemine ilişkin olarak Bakanlık, valilik ve kaymakamlıklar ile Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Sahil Güvenlik Komutanlığı arasında uygulama birliğini temin edeceği, oluşturulacak veri tabanı ile ileriye dönük politikalar geliştirilmesine imkân sağlayacağı, kolluk teşkilâtlarının hesap verebilirliğini, etkinliğini ve saydamlığını güçlendireceği, kolluğa yönelik güvenin artmasına katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Maddede, Komisyonun halkın şikâyet sistemi hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amacıyla çeşitli çalışmalar (anket, kamuoyu araştırması vb.) yapacağı veya yaptıracağı, yine bu çerçevede sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içerisinde olacağı zikredilmektedir. Komisyonun kolluk hizmetlerinin etkinliğinin sağlanması yönünde öneriler geliştireceği de madde metninde belirtilmektedir.

Madde ile, Komisyona, kolluk görevlilerinin işledikleri iddia edilen suçlara dair konularda ihbar ve şikâyet üzerine veya re'sen olmak üzere, yapılan idarî işlemlerle ilgili olarak veya benzeri konularda özel teftiş yapılmasına ihtiyaç duyulan durumlarda yetkili makamlardan özel teftiş ve denetim yapılması talebinde bulunma yetkisi verilmektedir. Bu yetki ile Komisyonun şikâyet sisteminin aksayan yönlerinin ortaya çıkartılmasına ciddi katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Madde kapsamında ayrıca Komisyonun görev alanı ile ilgili konularda kamuoyunu düzenli aralıklarla bilgilendireceği belirtilmektedir. Bu bilgilendirmelerin kolluk şikâyet sistemine yönelik kamuoyunun güven duygusunu güçlendireceği, şikâyet sisteminin daha şeffaf hale gelmesine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Ancak bu bilgilendirmelerde özel hayatın gizliliğinin korunması amacıyla, 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunundaki sınırlamaların dikkate alınacağı hususu maddenin dördüncü fıkrası ile hüküm altına alınmaktadır.

Madde ile Kolluk Gözetim Komisyonuna doğrudan soruşturma yapma yetkisi verilmemiştir. Bununla birlikte, Komisyona, kolluk görevlilerinin disiplin cezasını gerektiren eylem, tutum ve davranışlarıyla ilgili ihbar ve şikâyetlerin doğrudan Başkana ya da Komisyona intikal etmesi veya doğrudan öğrenilmesi üzerine, Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığından disiplin soruşturmasının yapılmasını isteme yetkisi verilmektedir. Bu istem üzerine Kurul Başkanlığınca genel disiplin hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmaktadır. Mülkiye Teftiş Kurulu bu istem üzerine bizzat soruşturma yapabileceği gibi soruşturmanın valiliklerce yapılmasını da isteyebilir. Bu yetkinin daha önce disiplin amirlerince disiplin soruşturması yapılmasına gerek görülmemiş konularda dahi Komisyonca kullanılabileceği hüküm altına alınmak suretiyle, çeşitli gerekçelerle disiplin amirleri tarafından disiplin soruşturması açılmasına gerek duyulmayan konuların soruşturulmasına imkân sağlanmaktadır.

Madde 5- Madde, Komisyonun çalışma usûl ve esasları ile çalışmalarını yürütürken sahip olduğu bazı yetkileri düzenlemektedir.

Bu kapsamda Komisyonun görev alanı ile ilgili olarak istediği bilgi ve belgeleri bakanlıklar ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının vermek zorunda oldukları hüküm altına alınmaktadır. Bununla birlikte bu hususta kanunlardaki özel hükümlerin saklı olduğu belirtilmek suretiyle, Komisyonun talebi hâlinde kamu kurum ve kuruluşları tarafından bilgi ve belgelerin verilmesinde özel kanunlardaki sınırlamaların dikkate alınacağı vurgulanmaktadır.

Maddede, Komisyonun daha etkili görev yapabilmesini temin etmek amacıyla, gerekli görülen durumlarda kamu görevlileri, özel kuruluş temsilcileri ile uzman kişilerin Başkan tarafından toplantılara davet edilebilecekleri belirtilmektedir.

Maddede, Komisyon kararlarını Bakan onayına tâbi tutan bir hükme yer verilmemiştir. Bu suretle Komisyonun fonksiyonel anlamda bağımsız olarak görev yapması sağlanmak istenilmiştir.

Madde 6- Madde, Komisyonun sekreteryası ile ilgili hususları düzenlemektedir. Sürekli bir kurul niteliğinde olan Komisyonun görevlerini fonksiyonel bir şekilde icra edebilmesi için etkin bir sekreteryaya örgütlenmesine ihtiyaç duyacağı aşîkârdır. Madde ile Komisyonun sekreteryaya hizmetlerini Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığının yürüteceğı belirtilerek, Kurul bünyesinde bu amaç doğrultusunda bir yapılanmaya gidilmesi öngörülmektedir. Ayrıca Komisyonun sekreteryaya hizmetlerinin sevk ve idaresinde Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanına yardımcı olmak üzere, bir mülkiye başmüfettişinin görevlendirileceğı belirtilmektedir. Sekreteryaya hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin usûl ve esaslar ise Bakanlık tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca yürürlüğe konulacak bir yönetmelikle düzenlenecektir.

Madde 7- Madde ile kolluk görevlileri hakkında yapılan şikâyetlerin izlenmesi amacıyla oluşturulacak olan merkezî kayıt sistemi düzenlenmektedir. Ülkemizde kolluk hakkındaki ihbar ve şikâyetlere ilişkin merkezî bir kayıt ve analiz sistemi bulunmamaktadır. Bu durum şikâyet sistemimizin önemli bir zayıflığı olup, kolluk hakkındaki şikâyetlere ilişkin mevcut veriler, sağlıklı ve analiz yapmaya uygun olmayan bir nitelik taşımaktadır.

Madde ile bu sorunun çözülmesi amacıyla Bakanlık tarafından kolluk hakkındaki ihbar ve şikâyetlerin kaydedildiğı merkezî bir kayıt sistemi kurulması öngörülmektedir. Merkezî kayıt sistemi kurulmasının temel amacı, ihbar ve şikâyetlere ilişkin yapılan idarî işlemlerin denetimini etkin kılmak, şikâyet sisteminin genel olarak gözetimine imkân sağlamak, kolluk teşkilâtları arasında standart bir kayıt ve analiz sistemi kurmak ve şikâyet ve ihbarlara ilişkin verilerin yardımıyla kolluk şikâyet sisteminin ve kolluk hizmetlerinin etkinleştirilmesini sağlamaktır.

Etkili bir şikâyet kayıt sistemi, ancak sağlıklı verilerin varlığı ile kurulabilir. Dolayısıyla merkezî bir kayıt ve analiz sistemi kurulmasının, yeni şikâyet sisteminin nirengi noktasını oluşturması beklenmektedir. Şikâyet kayıt ve analiz sisteminin işleyişi kurulacak bilgi işlem ağı ile sağlanacak, buna ilişkin usûl ve esaslar ikincil mevzuatta düzenlenecektir.

Merkezî kayıt sistemi il, ilçe ve Bakanlık merkezi arasında kurulacak olan bir bilgi işlem ağı ile işletilecek olup, taşrada valilik ve kaymakamlık bürolarının kayıt sisteminin yürütülmesinden sorumlu temel birimler olması öngörülmektedir. Ülke genelinde kolluk görevlileri hakkındaki her türlü ihbar ve şikâyet, merkezî kayıt sistemine kaydedilecektir.

Maddeye göre, kolluk kuvvetleri hakkında yapılan şikâyetlerle ilgili olarak, şikâyet edilen kolluk görevlisi hakkında işlem yapmakla görevli yetkili makamların işlem başlatmadan önce bağılı bulundukları valilik ve kaymakamlıktan şikâyet kayıt numarası almaları öngörülmektedir. Şikâyetlerin vatandaşlar açısından takibinin kolaylaştırılması ve sağlıklı verilerin tutulmasını temin etmek amacıyla, kurulacak bilgi işlem ağından her şikâyet için özel kayıt numarası verilecektir.

Madde ile şikâyet dilekçelerinde bulunması gereken asgarî unsurlar tatad edilmekte, bu şartları taşımayan şikâyet dilekçeleri hakkında 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun ya da disiplin mevzuatına göre işlem yapılmayacağı belirtilmek suretiyle, kolluk görevlilerinin asılsız şikâyetlerden korunması amaçlanmaktadır. Bu maddede ayrıca bu şartları taşımayan dilekçelerin hangi özel koşulların varlığı hâlinde değerlendirmeye alınacağı da

belirtilmektedir. İşleme konulmayan ihbar ve şikâyetlerin de sisteme kayıt edilmeleri hususu hüküm altına alınarak, hıfzeden ihbar ve şikâyet dilekçelerinin Komisyonca gözetim ve denetimine imkân sağlanacaktır. Bu düzenleme ile, ülke genelinde istatistiki açıdan işleme konulmayan dilekçelerin sayısal boyutunun ortaya konulması ve konunun bu yönüyle birlikte irdelenmesinin mümkün hale gelmesi beklenmektedir.

Maddede, merkezî kayıt sistemine hangi bilgilerin işleneceği belirtilmekte olup, bunun dışındaki bilgilerin şikâyetçinin isteğine bağlı olarak işleneceği, bunlara ilişkin hususların da ikincil mevzuatla düzenleneceği hükme bağlanmaktadır.

Madde hükmüne göre, kayıt sistemine işlenen veriler 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu (TCK)'nın uygulamasında kişisel verilerden sayılmakta olup, hukuka aykırı olarak bu verileri kaydeden, yayan, ele geçiren veya yok edenler hakkında TCK'da öngörülen müeyyideler uygulanacaktır.

Madde 8- Madde ile kolluk görevlileri hakkındaki hukuka aykırı fiil ve hâller ile , ilgili iddialar üzerine idarî makamlar tarafından yapılacak ön inceleme ve disiplin soruşturmaları kapsamındaki iş ve işlemler düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, 7 nci maddenin ikinci fıkrasındaki şartları taşıyan ihbar ve şikâyetlerle ilgili olarak, soruşturma izni vermeye yetkili mercilerce ve/veya disiplin amirlerince 4483 sayılı Kanun ve/veya kolluk görevlilerinin tâbi oldukları disiplin mevzuatı uyarınca gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmektedir.

Maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen öldürme, kasten yaralama, işkence, zor kullanma yetkisine ilişkin sınırın aşılması ve suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçları ile örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili hukuka aykırılık iddialarına ilişkin ön inceleme ve disiplin soruşturmalarının ise mülkiye müfettişleri tarafından yapılması esas alınmaktadır. Maddeye göre, bu nitelikteki soruşturmaların yerel düzeyde yürütülmesi hâlinde, imkânlar ölçüsünde mülki idare amirlerinin görevlendirileceği hükme bağlanmaktadır. Diğer taraftan olayın niteliğinin gerektirdiği hâllerde, ön inceleme ve/veya disiplin soruşturmasını yürüten mülkiye müfettişleriyle birlikte bağlı kuruluşların müfettişlerinin de görevlendirilebileceği belirtilerek, bağlı kuruluşların teftiş kurullarının uzmanlığına ihtiyaç duyulduğu durumlara yönelik bir esneklik getirilmektedir.

Anılan düzenlemenin temel amacı, kolluk görevlileri hakkındaki önemli hukuka aykırılık iddialarının soruşturmalarının kolluk birimleri dışında, uzmanlaşmış görevliler tarafından yerine getirilmesini sağlamaktır. Bu suretle bir taraftan yapılan soruşturmalar hakkında kamuoyunun güven duygusunun güçlendirilmesi hedeflenmekte, diğer taraftan yapılan soruşturmaların etkinliğinin artırılması beklenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi ile memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında Cumhuriyet savcılarının doğrudan soruşturma yapabilmelerine ilişkin mevzuatımızda yer alan özel hükümlerde bir değişiklik öngörülmediği, bu hükümlerin saklı olduğu belirtilmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında, bu madde ve 4 üncü maddede sayılan görevleri yürütmek üzere Mülkiye Teftiş Kurulundan yeteri kadar mülkiye müfettişinin ayrılacağı belirtilmekte, bu müfettişlerin belirlenmesine ilişkin usûl ve esaslar ile diğer hususların yönetmelikle düzenleneceği hükme bağlanmaktadır. Bu düzenleme ile kolluk görevlileri hakkındaki iddialarla ilgili olarak Mülkiye Teftiş Kurulu bünyesinde uzmanlaşmış bir grup oluşturularak, yapılan soruşturmaların daha etkili şekilde yürütülmesi sağlanacaktır.

Maddenin üçüncü fıkrası, 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kurulu ve Yargılama Usulü Kanunu ile 16/6/1964 tarihli ve 477 sayılı Disiplin Mahkemeleri Kurulu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları Hakkındaki Kanunun yürürlükteki hükümleri göz önünde bulundurularak, ön inceleme veya diğer idarî soruşturmalar ile teftiş ve denetim çalışmaları sırasında Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personelinin askerî görevleri dışındaki görevlerini ilgilendiren ve disiplin cezasını gerektiren fiilleri ortaya çıktığında yapılacak iş ve işlemleri düzenlemektedir. Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personelinin mülkî ve adlî görevlerinden doğan hukuka aykırılıklarla ilgili ayrı disiplin mevzuatı bulunmamakta, bu hususlardaki ihlal iddiaları da askerî disiplin mevzuatı çerçevesinde soruşturulmaktadır. Madde hükmüne göre, yetkili idarî mercilerin bu hususlara ilişkin tespitleri rapora bağlanarak İçişleri Bakanlığı tarafından anılan komutanlıklara iletilecek ve ilgili komutanlıklar tarafından da yapılan işlemin sonucu Kolluk Gözetim Komisyonuna bildirilecektir.

Maddenin dördüncü fıkrası, Cumhuriyet savcılarına, kolluk görevlileri hakkında görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri suçlarla kişisel suçları sebebiyle soruşturma başlattıkları takdirde, bu durumu ilgisine göre İçişleri Bakanlığı, valilik veya kaymakamlığa, yedi gün içerisinde bildirme yükümlülüğü getirmektedir. Ancak ilgili taraflar, bu işlemler sırasında soruşturmanın gizliliğine zarar verilmemesine yönelik tüm tedbirleri de almakla yükümlü kılınmaktadır. Bu düzenleme ile yetkili idarî makamların maiyetleri altında çalışan kolluk görevlileri hakkında Cumhuriyet savcılıkları tarafından soruşturma yürütüldüğüne ilişkin olarak bilgi sahibi olmaları ve bu suretle de durumun gerektirdiği hâllerde söz konusu personel hakkında ivedilikle idarî soruşturma açılabilmesine imkân sağlanması amaçlanmıştır.

Kolluk görevlileri hakkında yapılan soruşturmalar hakkında şikâyetçilerin ve ihbar ve şikâyet edilen personelin düzenli aralıklarla bilgilendirilmeleri, kolluk görevlilerinin ve halkın şikâyet sistemine olan güven duygusunun güçlendirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Bu amaç doğrultusunda, maddenin beşinci fıkrası ile kolluk hakkında yapılan disiplin soruşturmalarının safahatı hakkında şikâyetçi ile ihbar ve şikâyet edilen kolluk görevlilerinin en az iki ayda bir idarî makamlarca bilgilendirilmesi hükmü getirilmektedir.

Madde 9- Madde ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmaktadır. Maddenin birinci fıkrası ile 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 55 inci maddesine ek fıkra ilave edilerek, Emniyet personelinin rütbe terfiinin ertelenmesine ilişkin hususlarda düzenleme yapılmaktadır. 3201 sayılı Kanunda Emniyet teşkilâtı personelinin rütbe terfilerinin hangi durumlarda erteleneceği konusunda açık bir hüküm bulunmamakta, bu hususların yönetmelikle düzenleneceği belirtilmektedir. Konu ile ilgili Yönetmeliğin 14 üncü maddesinde, Devlet memurluğunu sona erdirecek veya meslekten çıkarmayı gerektirecek suçlardan dolayı haklarında adlî veya idarî soruşturma açılanların rütbe terfi işlemlerinin, kurullarca haklarında rütbe terfilerine karar verilmiş olsa dahi durdurulacağı hükme bağlanarak rütbe terfiinin erteleneceği hâller tadat edilmekte, yine aynı Yönetmelikle terfilerin ertelenmesine ilişkin olarak Emniyet Genel Müdürlüğünün ilgili kurullarına geniş bir takdir hakkı tanınmaktadır.

Bununla birlikte Anayasanın 128 inci maddesindeki "Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir." hükmü uyarınca özlük hakları ile doğrudan ilgili olan terfi ile ilgili hususların da kanun ile düzenlenmesi zorunlu olduğundan, yönetmelik düzeyinde düzenleme yapılması Anayasanın amir hükmüne aykırılık teşkil etmektedir.

Açıklanan nedenlerle, Emniyet personelinin rütbe terfiinin ertelenmesine ilişkin hususların yönetmelik ile düzenlenmesinin anayasal mahzurlarını ortadan kaldırmak, rütbe terfiinin ertelenmesine ilişkin hususlara kanunî açıklık getirmek ve bu hususları belirli bir yasal ve objektif ölçüye bağlamak amacıyla 3201 sayılı Kanunun 55 inci maddesinde düzenleme yapılması öngörülmektedir.

Maddenin ikinci fıkrası ile 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun "Sürekli Kurullar" başlıklı 25 inci maddesinin metnine "Kolluk Gözetim Komisyonu" ibaresi eklenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrası ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa ek madde ilave edilerek, kolluk görevlileri tarafından işlendiği iddia edilen öldürme, kasten yaralama, işkence, zor kullanma yetkisine ilişkin sınırın aşılması ve suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçları ile örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili adli soruşturmaların bizzat ve doğrudan Cumhuriyet savcıları tarafından yerine getirileceği öngörülmektedir. Özellikle AİHM kararlarında sıklıkla kolluk hakkındaki ihlal iddialarının soruşturmalarının bu birimler dışındaki organlar tarafından yerine getirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Ayrıca kolluk hakkındaki ihlal iddialarının kamuoyu nazarında etkin olarak soruşturulduğu algısının güçlendirilmesi için de, adli soruşturmanın her evresinin Cumhuriyet savcıları tarafından bizzat yürütülmesi büyük önem taşımaktadır.

Aynı fıkra hükmüne göre, kolluk görevlileri hakkında açılan davaların acele işlerden sayılacağı, bu tür davaların kanun yolu incelemelerinin de öncelikli olarak yapılacağı öngörülmektedir. Kolluk hakkındaki ihlal iddialarına ilişkin yargılamaların uzun süreler alması kamuoyu vicdanını olumsuz etkilemekte, bu durum halkın şikâyet sistemine olan güven duygusunu aşındırmaktadır. Ayrıca AİHM nezdinde açılan davalarda da, Ülkemiz bu gerekçe ile mahkûm olmaktadır. Açıklanan gerekçelerle, bu iddialarla ilgili olarak gerek kovuşturma gerekse de temyiz süreçlerinde adaletin hızlı bir şekilde tecelli etmesi sağlanmak istenmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrası ile Komisyon görevlerine ilişkin olarak İçişleri Bakanlığı bünyesinde ekli listede gösterilen kadroların ihdas edileceği hükme bağlanmaktadır.

Geçici Madde 1- Geçici madde ile Komisyonun faaliyete geçmesi ile ilgili geçiş hükümleri düzenlenmektedir.

Kolluk Gözetim Komisyonunun aktif olarak faaliyete geçmesi için Kanunun uygulanmasına yönelik ikincil mevzuatın hazırlanması zorunlu olduğundan, bu mevzuatın hazırlanmasının süreye bağlanması gerekli görülmüştür. Bu nedenle, maddenin birinci fıkrası ile bu Kanunda çıkarılması öngörülen yönetmeliklerin Kanunun yayımından itibaren altı ay içinde çıkarılması hüküm altına alınmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında, uygulamada çıkabilecek tereddütlerin önlenmesi açısından, ön inceleme ve/veya disiplin soruşturmalarının mülkiye müfettişlerince yürütülmesiyle ilgili 8 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi hükmünün bu hüküm yürürlüğe girmeden önce başlatılan ön inceleme ve/veya disiplin soruşturmaları için uygulanmayacağı belirtilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrası ile merkezî kayıt sistemine ilişkin altyapının oluşturulmasına Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başlanacağı öngörülmüştür.

Maddenin dördüncü fıkrasına göre, Kolluk Gözetim Komisyonunun ilk toplantısı, üniversitelerin ceza ve ceza usûl hukuku ana bilim dallarında görevli öğretim üyeleri ile baro başkanı seçilme yeterliğine sahip serbest avukatlar arasından Bakanlar Kurulunca seçilecek üyelerin Bakanlığa bildirimini takip eden bir ay içinde Başkanın belirleyeceği bir tarihte yapılacaktır.

Madde 10- Yürürlük maddesidir.

Madde 11- Yürütme maddesidir.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu

11/04/2012

Esas No: 1/584

Karar No: 13

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

Bakanlar Kurulu'nun 31/01/2012 tarih ve B.02.0.KKG/101-30/1054 sayılı yazısıyla, Başkanlığınıza sunulan ve 12/03/2012 tarihinde esas olarak İçişleri Komisyonuna, tali olarak da Komisyonumuza havale edilen 1/584 esas numaralı "Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı", Komisyonumuzun 4/4/2012 tarihli 24'üncü Yasama Dönemi 2'nci Yasama Yılı 5'inci toplantısında, İçişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı temsilcilerinin katılımıyla incelenip görüşülmüştür.

Tasarı ile İçişleri Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında Kolluk Gözetim Komisyonu oluşturulması öngörülmekte; bir taraftan kamuoyunun ve kolluk teşkilatı personelinin kolluk şikâyet sistemine güven duygusunun daha üst seviyelere taşınması hedeflenmekte, bir taraftan da kolluk görevlileri hakkında yapılan şikâyetlere ilişkin kayıt ve soruşturma sistemlerinin mevcut yasal altyapısının Avrupa Birliği standartlarına ulaştırılması amaçlanmaktadır.

Avrupa Birliği üyeliğine adaylık sürecimiz ve katılım müzakereleri çerçevesinde, kolluk gözetim komisyonu kurulması gereği, Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan İlerleme Raporlarında ve Katılım Ortaklığı Belgelerinde yer almıştır. Ülkemizde bağımsız bir kolluk gözetim komisyonu kurulması hususu 2008 Katılım Ortaklığı Belgesinde kısa vadeli öncelikler arasında sayılmış ve Türkiye 2007 İlerleme Raporunda "Türkiye'nin güvenlik güçleri tarafından insan hakları ihlalleri yapıldığına dair iddiaları daha kapsamlı bir şekilde incelemesi gerektiği" belirtilmiş, 2010 İlerleme Raporunda da, Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulmasına Dair Kanun Tasarısı'nın TBMM'ye sunulmuş olması olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmiştir. 2008 yılı Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı'nda ise işkencenin ve kötü muamelelerin önlenmesi, kolluk birimlerinin daha etkin, verimli ve hesap verebilir çalışmasını teminen ilgili kurumlar tarafından adli, idari ve kurumsal tedbirler alınması öngörülmüştür. Gene kolluk gözetim komisyonu kurulmasına ilişkin kanun tasarısının hazırlanması hususu, Türkiye'nin Katılım Süreci için AB Stratejisi 2010-2011 Eylem Planı'nda da yer almıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de, Türkiye aleyhine Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 2'nci maddesinde yer alan "yaşam hakkı" ve 3'üncü maddesinde yer alan "işkence ve kötü muamele yasağı" ile ilgili olarak açılan davaların bazılarında Türkiye aleyhine karar verilmesinin temel gerekçesi olarak, yapılan şikâyetlerin incelenmesinin ve araştırılmasının bağımsız merciler tarafından yapılmıyor oluşunu göstermiştir.

Komisyonumuzca Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde ilk olarak söz alan Hükümet temsilcisi tarafından şu hususlar belirtilmiştir:

3152 sayılı "İçişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun"un 2'nci maddesi uyarınca, Bakanlığa bağlı iç güvenlik kuruluşlarını idare etmek suretiyle, İçişleri Bakanlığı, ülkenin iç güvenliğini ve Anayasada yer alan temel hak ve özgürlüklerin korunmasını sağlamaktadır. Bakanlık bu görevlerini kendisine bağlı kuruluşlar olan Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı eliyle yerine getirmektedir. Kolluk, kamu düzenini sağlamaya yönelik bir kamu hizmeti faaliyetidir. Polis, Jandarma ve Sahil Güvenlik mensuplarına durdurma, önlem araması

ve silah kullanma gibi yetkiler başta olmak üzere, diğer kamu görevlilerinde bulunmayan bir takım yetkiler tanınmıştır. Özellikle zor ve silah kullanma yetkilerinin ölçülülük ilkesi dâhilinde kullanılması önem arz etmektedir. Bu yetkiler kullanılırken yasal sınırın dışına çıkılması insan hakları ihlallerine sebep olabilmektedir. Bu tür durumlarda, öldürme, yaralama, işkence gibi fiillerin vuku bulduğuna dair şikâyetler gelebilmekte ve bu tür ihlaller yazılı ve görsel basında da yer alabilmektedir. Vatandaşın kolluğa duyduğu güvenin zedelenmemesi için bu tip suçlar teftiş kurullarınca soruşturulmaktadır. Ancak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarında, Türkiye'de bu tür insan hakları ihlallerinde yapılan soruşturmaların ve önlemlerin yetersiz olduğu belirtilmektedir. Tasarı ile bir yandan kamuoyunun ve kolluk personelinin kolluk şikâyet sistemine olan güveninin yükseltilmesi, bir yandan da kolluk şikâyet sisteminin Avrupa Birliği standartlarına uygun hale getirilmesi hedeflenmektedir. Tasarı ile kolluk hakkında yapılan şikâyetlerin gene kolluk personeline soruşturulmasının önüne geçilmekte, soruşturma yetkisinin Bakanlığın teftiş kuruluna bırakılması sağlanmaktadır. Kurulacak Komisyon, üst düzey kamu görevlilerinden, üniversite öğretim üyelerinden ve serbest avukatlardan oluşacaktır. Soruşturmalar mülkiye müfettişleri marifetiyle yapılacaktır.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde söz alan Avrupa Birliği Bakanlığı temsilcisi Tasarıyı AB Mevzuatı açısından değerlendirerek, 2003 yılında Hükümet tarafından, ülkemizdeki reformların etkin şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla kurulan Reform İzleme Grubu'nun 16 Mart 2012 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilen 25'inci toplantısının basın bildirisinde belirtildiği gibi, "insan haklarının güçlendirilmesi ve insan hakları konusuna bütüncül bir yaklaşımı devlet düzenimize yerleştirmek" amacıyla bu Tasarının hazırlandığını; Avrupa Birliği müktesebatı incelendiğinde, konuya ilişkin olarak bir Avrupa Birliği düzenlemesi olmadığını, konunun en iyi ülke uygulamaları temelinde ve Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi'nin koyduğu ilkeler ışığında incelendiğini ifade etmiştir. Tasarı oluşturulurken, ayrıca, Türkiye-AB Mali İşbirliği 2005 programlaması çerçevesinde İçişleri Bakanlığı tarafından yürütülen "Türk Ulusal Polisi ve Jandarması için Bağımsız Kolluk Şikâyet Komisyonu" başlıklı projenin çıktılarından da faydalandığını belirtmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde ülkemize açılan davalarda, kolluk kuvvetlerinin kendi kendilerini soruşturuyor ve bu tür soruşturmaların bağımsız bir merci tarafından yapılmıyor olmasının, aleyhe verilen kararların temel gerekçelerinden birisini oluşturduğunu vurgulayarak, Tasarının Avrupa Birliği Kuralları ile uyumlu olduğunu belirtmiştir.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde söz alan Komisyon üyelerimiz tarafından ise,

- Kurulması öngörülen Komisyonun alt yapısının yasal bir düzenlemeyle, gecikmiş de olsa, oluşturulmuş olmasının olumlu olduğu ve toplumda kolluğa duyulan güveni artıracığı,

- Sadece Avrupa Birliğini ilgilendirdiği için değil, işkenceye sıfır tolerans gösterilmesi gerektiği için de Tasarının önemli ve gerekli olduğu,

- Kurulacak olan Kolluk Gözetim Komisyonu benzeri yapıların bulunduğu ülkelerde, aynı işlevi gören kuruluşların bağımsız yapılandığı, işlevsel, idari ve mali açıdan özerkliğe sahip oldukları, Tasarı ile ülkemizde oluşturulması öngörülen Komisyonun ise önemli bir adım olduğu ancak bağımsız bir kurul olarak yapılandırılmadığı için yetersiz olduğu,

- Komisyonun tamamen yürütme denetiminde olmasının doğurduğu bağımlı yapının görece yumuşatılmasına, Komisyonun bağımsız üyelerce takviye edilmesine ve ayrıca, cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan kötü muamelenin engellenmesine yönelik düzenleme yapılması gerektiği,

- Yukarıda sayılan sakıncaların giderilmesi için, Kolluk Gözetim Komisyonunda yer alacak olan avukatın Türkiye Barolar Birliğince belirlenecek adaylar arasından atanması; yine Komisyon üyesi olacak öğretim üyesinin Üniversitelerarası Kurulca seçilmesi veya hukuk fakültelerinin ceza veya ceza

usul hukuku ana bilim dallarında görev yapan öğretim üyelerinin kendi aralarından seçmeleri; Komisyona insan hakları dernekleri gibi sivil toplum örgütlerinden üye alınması ve Komisyonunda kadın örgütü temsilcilerinden birisinin temsil edilmesi gerektiği,

- Tasarıda adı geçen Komisyonun, Avrupa Birliği normlarına uymak için şeklen kuruluyor olmasının doğru olmadığı; Komisyonun doğru kurgulanmadığı; uygulamada Komisyonun kötü muameleyi meşrulaştırabilecek bir yapıya dönüşebileceği,

- Cezaevinde tutuklu bulunanların haklarını koruyan bir düzenlemenin bu yasanın içinde yer alması gerektiği

yönünde görüşler ifade edilmiştir.

Komisyon üyelerinin Tasarının tümü üzerinde yaptıkları konuşmalardan sonra söz alan İçişleri Bakanlığı temsilcisi, İngiltere'deki mekanizma konusunda bilgi vererek, Tasarıda düzenlendiği haliyle Kolluk Gözetim Komisyonunun görevlerini yerine getiren İngiltere'deki Kurulun (IPCC) başkanının Kraliçe tarafından atandığını ve Kurulun on üç üyesinin ise İçişleri Bakanı tarafından, açılan yarışma sınavında başarılı olanlar arasından atandığını belirtmiştir. Kurul üyelerinin 6 yıllığına atandığını, üyelerinin üçte birinin iki yılda bir yenilendiğini ve bu Kurulun üyelerinin emniyet müfettişleriyle beraber çalıştığını, bu çalışmalar sonrasında hazırlanan raporların ise İçişleri Bakanlığına sunulduğunu söylemiştir. Temsilci ayrıca, İngiltere'de yer alan bu Kurulun bağımsız bütçesi bulunmakla beraber İçişleri Bakanlığına bağlı olarak örgütlendiğini; Kurulun kolluktan kaynaklı bütün şikayetleri değil, sadece ölüm, yaralama, işkence, yolsuzluk gibi önemli şikayetleri incelediğini; Kurul Başkanı ve üyelerinin kolluk geçmişlerinin bulunmaması gerektiğini ifade etmiştir.

Daha sonra söz alan Avrupa Birliği Bakanlığı temsilcisince de, Avrupa Birliği mevzuatında konuya ilişkin açık bir düzenleme bulunmadığı; bu tür durumlarda genellikle Avrupa Konseyi görüşlerine bakıldığı; bu bağlamda, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserinin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarına dayanarak, kolluk denetimi yapan benzer komisyonların sahip olması gereken beş ilke saptadığı ifade edilmiş ve bu ilkeler şu şekilde sıralanmıştır:

1) Soruşturmayı yürütenler ile hakkında şikâyet bulunanlar arasında kurumsal yahut hiyerarşik bir bağ bulunmaması gerektiği (Bağımsızlık İlkesi),

2) Soruşturmanın yeterli delil toplama kapasitesi olması (Yeterlilik İlkesi),

3) Soruşturmanın hukuk devletine güveni sağlayacak şekilde hızlı gerçekleştirilmesi (Sürat İlkesi),

4) Usuller ve karar alma sürecinin şeffaflığı (Şeffaflık İlkesi),

5) Şikayette bulunanın da sürece dahil edilmesi.

İçişleri Bakanlığı temsilcisi ise söz alarak, Avrupa Birliği'nde konuya ilişkin tek bir model olmadığını, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin konuya ilişkin içtihatları ile İngiltere modelinin göz önünde tutulduğunu belirtmiş; İngiltere'deki model örnek alınarak bir merkezi kayıt sistemi oluşturulduğunu, İngiltere'de kolluğu denetlemek üzere oluşturulan Kurulun insan hakları ihlallerine ilişkin dört yetkisi olduğunu ifade ederek, bu yetkiler arasında, Kurulun gelen şikâyeti doğrudan soruşturabilme ve kolluktan şikayetin soruşturulmasını isteme, sonrasında yapılan denetimi denetleyebilme yetkileri olduğunu belirtmiştir.

İçişleri Bakanlığı temsilcisi ayrıca, Kolluk Gözetim Komisyonu için ülke örnekleri incelenirken, Portekiz sisteminin incelendiğini, Portekiz'de benzeri faaliyette bulunan Kurulun İçişleri Bakanlığı bünyesinde örgütlendiğini ve yapılan soruşturmaların İçişleri Bakanlığı müfettişlerince yapıldığını belirtmiştir. Portekiz'de Jandarma ile ilgili soruşturmaların emniyet kökenli soruşturmacılarca, emniyetle

ilgili soruşturmaların ise jandarma kökenlilerce yapıldığını da ifade eden İçişleri Bakanlığı temsilcisi, aynı hiyerarşi içerisinde bulunanların soruşturma yapamadığını dile getirmiştir. Hollanda'da konuya ilişkin soruşturmaları, Adalet Bakanlığı bünyesinde oluşturulan bir kurulun yaptığını; Avusturya'da ise soruşturmaların İçişleri Bakanlığı bünyesinde yapıldığını, sonuç olarak, Avrupa'da yeknesak bir uygulamanın bulunmadığını; Türkiye'de Kolluk Gözetim Komisyonunun yapısı oluşturulurken, 3.500 sivil toplum örgütüne görüş sorulduğunu, konuyla ilgili anket çalışmaları yürütüldüğünü ve sonuçta Türkiye'ye uygun bir model benimsendiğini ifade etmiştir.

Kolluk Gözetim Komisyonunun idari sistem içerisinde yer alması gerektiğinin altını çizen İçişleri Bakanlığı temsilcisi; organik anlamda bağımsızlığın mümkün olmadığını, fonksiyonel anlamda bağımsızlığın ise sağlanmaya çalışıldığını dile getirmiştir. Bakanlar Kurulunun, Komisyonun dışarıdan atanan üyelerinin seçiminde yer almasının gerekçesini de, yürütmenin Anayasal açıdan sorumluluğuna bağlamıştır.

Gümrük Muhafaza Genel Müdürlüğü'ne bağlı kolluğun Tasarı kapsamı dışında tutulmasını eleştiren ve düzenleme kapsamına alınması gerektiğini savunan Komisyon üyelerimize cevaben, öncelikle sistemin oturtulmasının amaçlandığı, tedricen gümrük, orman vb. kollukların da Komisyonun görev alanına daha sonra dâhil edilebileceğini belirtmiştir.

Daha sonra Jandarma Genel Komutanlığı temsilcisi söz alarak, 2003 yılından itibaren Jandarma Genel Komutanlığına yapılan toplam 2.188 başvurunun 323 tanesinin insan hakkı ihlali olarak değerlendirildiğini, geriye kalan 1.865 tanesinin ise insan hakları ihlali sayılmadığını, bunların idari tedbir kapsamında değerlendirildiğini belirtmiştir.

Tümü üzerinde yapılan görüşmelerin ardından Tasarının maddelerine geçilmesi oylanarak kabul edilmiştir.

Komisyon Başkanlığı ve Komisyon üyeleri tarafından Tasarının 2, 3, 4, 5, 7 ve 8'inci maddelerinin görüşülmesi önerilmiş ve bu maddelerin görüşülmesi oylanarak kabul edilmiştir. Anılan maddeler tek tek ele alınmış ve iki maddede verilen değişiklik önerileri kabul edilmiştir.

Tasarının 5'inci maddesi üzerinde yapılan görüşmeler neticesinde, 5'inci maddenin (8)'inci fıkrasında yer alan, Komisyon kararlarının yalnızca gerekli görülen durumlarda ve gerekçesiz olarak kamuoyuna duyurulacak olması, Avrupa Birliğinin şeffaflık ve kamuoyuyla bilgi paylaşımı beklentilerini ve standartlarını karşılamaktan uzak olması ve alınan kararların "gerekçeli" olarak duyurulmasının daha doğru olacağı görüşü doğrultusunda, verilen önerge kabul edilerek 5'inci maddenin (8)'inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Madde 5-

.

(8) Komisyon gerekli gördüğü durumlarda gerekçeli kararlarını, kişisel verilerin gizliliği ilkesine uygun olarak uygun vasıtalarla kamuoyuna duyurabilir. "

Tasarının 7. maddesi üzerinde yapılan görüşmeler neticesinde, 7'nci maddenin (2)'nci fıkrasında yer alan 'belge' ibaresinin "delil" olarak değiştirilmesi gerektiği, zira delil kavramının ceza hukukunda daha geniş bir kavram olduğu, belge kavramının delillerin sınıflandırılmasında, belge delili denilen ve adli tıp raporları, fotoğraf veya video görüntüsü, adli zabıtlar ve çeşitli soruşturma raporları gibi belgeye dayalı olanları ifade ettiği, Tasarı metninde yer alan "belgelerle" ibaresinin iddiaların ancak belge sayılan delillerle ortaya konulmasını gerektirdiği, oysa iddiaların belge dışındaki vasıtalarla da ortaya konulmasına olanak sağlanmasının daha doğru olacağı dile getirilmiş ve bu görüş doğrultusunda verilen önerenin kabul edilmesiyle 7'nci maddenin (2)'nci fıkrası aşağıdaki gibi değiştirilmiştir:

"Madde 7-

(2) İhbar ve şikayetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması, ilgili olduğu kişi veya olayların belirtilmesi, iddiaların ciddi bulgu ve belgelere dayanması, dilekçe sahibinin adı, soyadı ve imzası ile iş veya yerleşim yeri adresinin ve Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasının doğru olarak bildirilmesi zorunludur. Bu şartları taşımadığı, doğrudan veya yapılan araştırma sonucunda anlaşılan ihbar ve şikayetlerle ilgili olarak, soruşturma izni vermeye yetkili mercilerce veya disiplin amirlerince 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun ya da disiplin mevzuatına göre işlem yapılmaz ve bu durum ihbar ve şikayette bulunan kişilere bildirilir. Ancak iddiaların sıhhatinin şüpheye mahal vermeyecek delillerle ortaya konulmuş olması halinde, adı, soyadı, imzası ile iş veya yerleşim yeri adresinin ve Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasının doğruluğu şartı aranmaz. İşleme konulmayan ihbar ve şikayetlerle ilgili bilgiler de merkezi kayıt sistemine işlenir. İhbar ve şikayette bulunan kişilerin kimlik bilgileri gizli tutulur. "

Tasarının görüşülen maddeleri tek tek oylanarak kabul edilmiş ve bütün görüşmelerin tamamlanmasından sonra, Tasarının tümü, yapılan değişikliklerle birlikte Komisyonumuzca uygun bulunarak, Komisyonumuzun uygunluk görüşünün, esas komisyon olan İçişleri Komisyonuna bildirilmesi kararlaştırılmıştır.

Tasarıya ilişkin muhalefet şerhleri Raporumuza eklenmiştir.

Raporumuz, esas komisyon olan İçişleri Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Mehmet Tekelioğlu</i>	<i>Cahit Bağcı</i>	<i>Ercan Candan</i>
İzmir	Çorum	Zonguldak
Kâtip	Üye	Üye
<i>Ahmet Kenan Tanrıkulu</i>	<i>Aylin Nazlıca</i>	<i>Nazmi Haluk Özdamar</i>
İzmir	Ankara	Ankara
(Muhalefîm)	(Muhalefîm, muhalefet şerhi ektedir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Aykan Erdemir</i>	<i>Ali Şahin</i>	<i>Halide İncekara</i>
Bursa	Gaziantep	İstanbul
(Muhalefîm, muhalefet şerhi ektedir)		
Üye	Üye	Üye
<i>Oğuz Oyan</i>	<i>Yıldırım Mehmet Ramazanoğlu</i>	<i>Cem Zorlu</i>
İzmir	Kahramanmaraş	Konya
(Muhalefîm, muhalefet şerhi ektedir)		
Üye	Üye	
<i>Yüksel Özden</i>	<i>Afif Demirkıran</i>	
Muğla	Siirt	

KARŞI OY YAZISI

1/584 Esas Numaralı “Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı”, tali komisyon olarak AB Uyum Komisyonunda önemli maddeleri de dahil olmak üzere görüşülmüş, anamuhalefet partisi üyeleri olarak grubumuzun beş ayrı değişiklik önergesinden yalnızca biri kabul edilmiştir. En önemli değişiklik önergelerimizin iktidar grubu oylarıyla kabul görmemesi nedeniyle bu Tasarıya muhalefet şerhi düşülmesi zorunlu olmuştur.

Tasarı bu biçimiyle “güvenlikçi” bir yaklaşımı yansıtmaktadır. Vatandaş ile kolluk güçleri arasındaki ilişkilerin Anayasadan kaynaklı kişi hak ve özgürlüklerini gözetici bir nitelikte olmaktan ziyade kolluk güçleri arasındaki ilişkileri düzenler nitelikte olması büyük bir eksiklikler. Oysa Birleşmiş Milletlerin 1979 tarihli “Kolluk Kuvvetleri Davranış Kuralları” (Code of Conduct for Law Enforcement Officials”) düzenlemesi, kolluk kuvvetlerinin uyması gereken temel demokratik hakların esaslarını belirlemektedir. Avrupa Birliği’nin Türkiye’den istediği de budur. Çünkü Türkiye’de emniyet güçlerinin gerek karakollarda vatandaşa kötü muameleyi alışkanlık haline getirmesi, gerekse Ergenekon, Balyoz ve İzmir Büyükşehir iddianamelerinde olduğu belge tahrifatı veya sahte kanıt üretme eylemlerine sistematik olarak meyletmesi nedeniyle, konunun kişi hak ve özgürlükleri temelinde ele alınması şarttı. Aynı şekilde, uzun ve haksız tutukluluğa maruz kalanların adeta hüküm giymiş gibi cezaevleri yönetimince ayrıca cezalandırılmaları (İzmir Milletvekili Mustafa Balbay örneğinde açıkça görüldüğü gibi uzun süreli tek başına hücre hapsi uygulamaları ve benzeri baskılar), tasarının yaklaşımı kadar kapsamının da sorunlu olduğunu göstermektedir.

Dolayısıyla, Tasarıyla kurulacak “Kolluk Gözetim Komisyonu”nun, gözetim altına alınması gereken alanlarda hiçbir varlık gösteremeyecek biçimde oluşturulması, Türkiye’nin asıl ihtiyaç duyduğu ilişkilerin gözetiminin hiçbir biçimde yapılamayacağını gösterir. Bu nedenle Tasarı, AB normlarına uyuyor gözükme adına yapılmış bir yasak savma girişimidir; bu bakımdan da büyük bir hayal kırıklığıdır. Bunun da ötesinde, kolluk güçlerinin yasal olmayan keyfi davranışlarını örtbas ederek bir de Komisyon aracılığıyla meşrulaştırıcı bir işlev görmesi dahi mümkündür.

Tasarı hakkında Avrupa Birliği Bakanlığı görüşünün hiçbir eleştirel unsur içermemesi, hatta Komisyonun iktidar gurubu üyelerinin görüşmelerde açıkça beyan ettikleri yetersizlikleri dahi hiç görmemiş olması ise, AB Bakanlığının görevini gereğince yerine getirmediğinin bir göstergesi olarak kayda geçirilmelidir.

Tasarının üçüncü maddesi Tasarının ruhunu yansıtmak bakımından en önemli maddedir. Bu maddede yedi kişilik Komisyonun bileşimi düzenlenmektedir. Komisyonunda yer alacak yedi kişiden beşi doğrudan ikisi ise dolaylı olarak yürütmenin (özellikle İçişleri Bakanlığı’nın) atamalarıdır. Komisyon başkanlığı İçişleri Bakanlığı Müsteşarına verilirken, diğer doğrudan atanan üyeler Başbakanlık İnsan Hakları Başkanı, İçişleri Bakanlığı Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanı, İçişleri Bakanlığı I. Hukuk Müşaviri ve Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürü olmaktadır. Dolaylı atananlar ise, “üniversitelerin ceza ve ceza usûl hukuku ana bilim dallarında görevli öğretim üyeleri arasından İçişleri Bakanının teklif edeceği üç aday ile baro başkanı seçilme yeterliğine sahip serbest avukatlar arasından Adalet Bakanının teklif edeceği üç aday arasından Bakanlar Kurulunca seçilecek birer üyeden oluşur” biçiminde düzenlenmektedir.

Komisyonun CHP’li üyeleri olarak verdiğimiz değişiklik önergesi, hiç olmazsa son iki atamanın daha tarafsız bir biçimde yapılması ve Komisyona iki ayrı bağımsız üyenin dahil edilmesiyle 9 kişilik Komisyonunda (gene iktidar çoğunluğu olmasına karşın) görece bir denge oluşturulmasına yöneliktir. Buna göre, “kuruluş sırasına göre en eski üç hukuk fakültesinin ceza ve ceza usûl hukuku ana bilim dallarında görevli öğretim üyelerinin kendi aralarından seçecekleri ve daha önce kolluk güçlerinde görev yapmamış üç aday ile Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun baro başkanı seçilme yeterliğine sahip ve daha önce

kolluk güçlerinde görev yapmamış serbest avukatlar arasından önereceği üç aday arasından Bakanlar kurulunca seçilecek birer üye ile insan hakları dernek ve vakıf başkanları ve kadın örgütlerinin kendi aralarında seçecekleri birer üyeden oluşur” şeklinde daha demokratik bir yapı önerilmekteydi. Kadın örgütlerinin belirleyeceği bir üyenin önemi ise, kolluk güçlerinin sıkça başvurduğu cinsiyet ayrımcılığına ve kadınlara yönelik kötü muameleye karşı bir sesin Komisyonunda varlığını güvence altına almaktır. Bu, aynı zamanda, hiçbir kadın üyeye sahip olmama olasılığı yüksek olan sözkonusu Komisyona en azından bir kadın üyenin eklenmesini mümkün kılan bir öneriydi.

Ne yazık ki, bağımsız ve tarafsız üyelerle Komisyonu bir ölçüde demokratikleştirecek olan bu önerimiz, iktidar grubunun oylarıyla reddedilmiştir. Diğer tali komisyonlarda ve özellikle de esas komisyon olan İçişleri Komisyonunda buna benzer önerilerin gündeme gelmesi ve (her ne kadar pek umutlu görünmese de) kabul edilmesi temennimizdir.

Yukarıda sayılan gerekçelerle, AB Uyum Komisyonunun Cumhuriyet Halk Partili üyeleri olarak aşağıda imzası bulunan bizler, 1/584 Esas Numaralı “Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı”nın bütününe ve bazı maddelerine AB uyumu bakımından yeterli ve gerekli koşulları taşımadığı için muhalif olduğumuzu belirtiriz.

4 Nisan 2012

Oğuz Oyan

İzmir

Aylin Nazlıca

Ankara

Aykan Erdemir

Bursa

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu

14/6/2012

Esas No: 1/584

Karar No: 9

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca 23'üncü yasama döneminde hazırlanarak, 22/7/2010 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan, "1/924 esas numaralı Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı", İçişleri Komisyonunda görüşülmüş ve Komisyon raporu 587 sıra sayısı olarak bastırılmıştır.

Genel Kurul gündemine giren rapor, 23'üncü dönemde görüşülmemiş ve İçtüzüğü'nün 77'nci maddesine göre hükümsüz kalmıştır. Hükümet söz konusu Tasarıyı, 5/3/2012 tarihinde yenilemiş ve Başkanlıkça 12/3/2012 tarihinde (1/584) esas numarasıyla Komisyonumuza havale edilmiştir.

Komisyonumuz, 13/6/2012 tarihli 12'nci toplantısında İçişleri ve Maliye bakanlıkları, Genelkurmay Başkanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Yüksek Öğretim Kurulu, Türkiye Barolar Birliği ile İnsan Hakları Derneği temsilcilerinin katılımlarıyla Tasarıyı inceleyip görüşmüştür.

Tasarının geneli üzerinde Hükümeti temsilen yapılan açıklamalarda;

- Kamu düzenini temin etmeyi amaçlayan bir faaliyet olan kolluk hizmetlerinin Kanunda öngörülen orantılılık ilkesi çerçevesinde yürütülmemesi sonucu insan hakları ihlallerinin söz konusu olduğu,

- Vatandaşların güveninin sarsılmaması açısından kolluk kuvvetlerince işkence, kötü muamele gibi insan hakları ihlallerinin etkin bir mekanizma ile takibi ve neticelendirilmesi adına Tasarının hayati önem arz ettiği,

- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne taraf olmanın getirdiği sorumluluk ve yükümlülükler de dikkate alınarak temel insan hakları ilkelerini benimseyen ve kolluk kuvvetleri tarafından mevcut insan hakları ihlallerini soruşturan bir sistemin gerektiği,

- Avrupa Birliği üye ülkelerinde uygulanan örneklerle paralel olarak ülkemizde de vatandaşların Devlete olan güven duygusunu pekiştirmek adına uygulamaların yasal bir temelde düzenlenmesi gerektiği,

- Soruşturma işlemlerinin tarafsız olarak yürütülmesini teminen mülkiye müfettişlerinden müteşkil İçişleri Bakanlığı Teftiş Kurulu'nun yetkilendirildiği,

- Oluşturulacak olan Kolluk Gözetim Komisyonu marifetiyle yapılan soruşturmaların yeniden bir değerlendirmeye tabi tutulduğu,

- Kolluk Gözetim Komisyonu'nda kamu kurum ve kuruluşları ile akademisyen ve serbest avukatlardan oluşan çok taraflı demokratik bir yapının öngörüldüğü,

ifade edilmiştir.

1/584 esas numaralı Kanun Tasarısının geneli üzerindeki görüşmeler sırasında üyeler ve diğer katılımcılar tarafından;

- Ülkemizde mevcut boşluğu giderir nitelikte bir alanın düzenlenmesiyle Tasarının önemli bir amaca hizmet edeceği,

- “Delil” ve “belge” kelimelerinin kullanımından kaynaklanan uygulamada doğacak tereddütleri gidermek adına kavramların açıklığa kavuşturulması gerektiği,

- Oluşturulması öngörülen Kolluk Gözetim Komisyonu üyelerinin belirlenmesi usulünün daha demokratik olması amacıyla kamu kurum ve kuruluşları dışındaki kuruluşların kendi üyelerinin kendi içlerinde yapacakları bir seçimle belirlenmesi gerektiği,

- Kolluk Gözetim Komisyonu’nun görev ve yetkilerinin, amaca hizmet etmesi adına daha somut bir şekilde düzenlenmesinin ve insan hakları alanında faaliyet gösteren derneklere yapılan şikâyetlerin de doğrudan Komisyon’a iletilmesinin uygun görüldüğü,

- Tasarının sadece vatandaşlara yönelik kolluk kuvvetleri kaynaklı hak ihlallerini düzenlemesi usulü yerine kolluk kuvvetlerine yönelik kötü muamele ve hak ihlallerinin de dikkate alınmasının gerektiği,

- Tasarının kanunlaşması halinde ihtiyaç duyulacak mülkiye müfettişi sayısının mevcut olmadığı,

- İdari mercilerce yürütülen ceza ve disiplin işlemlerinin kaydı ve takibatının yapılması adına veri tabanı oluşturulmasının çok önemli bir gelişme olarak değerlendirildiği,

- Tasarı kapsamına alınmamış olan özel güvenlik birimlerinin de mevcut uygulamaları ve hak ihlal iddiaları dikkate alındığında kapsam dahiline alınmasının uygun görüldüğü,

- Ceza soruşturması ve kovuşturması ile disiplin soruşturmalarının rütbe terfine engel teşkil etmeyeceği duruma istisna olarak düzenlenen hükmün yeniden değerlendirilmesinin uygun görüldüğü,

- Kolluk Gözetim Komisyonu’na sivil katılımı arttırmak amacıyla üniversiteler bünyesinde kurulmuş olan insan hakları merkezlerinden öğretim üyelerinin temsilinin sağlanması ve özellikle üniversite ve barolardan seçilecek üyelerin yürüttükleri görevleri nedeniyle güvenliklerinin sağlanmasının gerektiği,

- Kolluk Gözetim Komisyonu’nun İçişleri Bakanlığı’na iştiraki nitelikte görüş bildiriminin ötesinde politika belirleme noktasında rolünün ve yetkilerinin artırılması gerektiği,

ifade edilmiştir.

Hükümet tarafından yapılan tamamlayıcı açıklamalarda,

- Düzenlenen alanın Avrupa Birliği ile sürdürülen üyelik müzakerelerinin bir gerekliliği olmasından ziyade ülkemizin ihtiyaç duyduğu bir alanı düzenlemeyi hedeflediği,

- Anayasa’nın 90 ıncı maddesine göre usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası anlaşmaların mevzuatımızdaki yeri de dikkate alındığında, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları neticesinde Türkiye’nin ağır tazminat yaptırımlarıyla karşı karşıya kaldığı ve bunun için bu alanın yasal olarak düzenlenmesinin hayati önem arz ettiği,

- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları neticesinde hak ihlalleri nedeniyle tazminata mahkum bırakılan ülkemizin bu tür ihlallere neden olan kurum ve kişilere rücu ederek tazmin yoluna gittiği,

- Ülkemizde insan hakları ihlalleri uygulamalarına tavizsiz bir yaklaşımın benimsendiği,

- Adli işlemlerinin kapsam dışında tutulmasına rağmen idari işlemlerinin kapsam dahiline alınmasının önemli bir adım olduğu,

- Özel güvenlik görevlilerinin hak ihlallerinin genel hükümler çerçevesinde düzenlenmesi nedeniyle Tasarının kapsamının kolluk görevlilerinin eylemlerini düzenlediği,

- Ön incelemenin; soruşturmanın ve disiplin soruşturmasının bir parçası olduğu için Tasarıdaki mevcut durumun korunması gerektiği,

- Kolluk görevlilerinden kaynaklı insan hak ihlallerinin kamu organ ve görevlilerinden ve bu kurum veya kişilerin işlemlerinden de kaynaklanabileceği dikkate alınarak Tasarı ile bu tür uygulamaların engellenmesinin amaçlandığı,

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerden sonra, Tasarı ile gerekçesi Komisyonumuzca uygun görülmüştür. Tasarının maddelerinin görüşülmesine geçilmeden önce İçtüzüğün 77'nci maddesine göre verilen önerenin kabul edilmesiyle, Tasarının 23 üncü yasama döneminde İçişleri Komisyonunda kabul edilen metni ve Komisyon raporu aynen benimsenmiştir.

Komisyonumuzdaki görüşmeler sırasında tam tutanak tutulmuştur. İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca Genel Kurul çalışmalarında İçişleri Komisyonunu temsil etmek üzere Adana Milletvekili Ali KÜÇÜKAYDIN ve Sinop Milletvekili Mehmet ERSOY özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla arz olunur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
<i>Muammer Güler</i>	<i>Hüseyin Bürge</i>	<i>Gülay Samancı</i>
Mardin	İstanbul	Konya
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Küçükaydin</i>	<i>Sinan Aydın Aygün</i>	<i>Namık Havutça</i>
Adana	Ankara	Balıkesir
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefîm)	(Muhalefîm)
Üye	Üye	Üye
<i>Cuma İçten</i>	<i>Sermin Balık</i>	<i>Muharrem Işık</i>
Diyarbakır	Elazığ	Erzincan
		(Tümüne muhalifîm)
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Serindağ</i>	<i>Celal Dinçer</i>	<i>Sırrı Süreyya Önder</i>
Gaziantep	İstanbul	İstanbul
(Muhalefîm,	(Muhalefîm şerhim ektedir)	(Muhalefîm şerhim ektedir)
muhalefîm şerhi ektedir)		
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Siyam Kesimoğlu</i>	<i>Muzaffer Aslan</i>	<i>Ahmet Teyfik Uzun</i>
Kırklareli	Kırşehir	Mersin
(Tümüne muhalifîm,		
muhalefîm şerhi ektedir)		
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>Alpaslan Kavaklıoğlu</i>	<i>Mehmet Ersoy</i>
Muğla	Niğde	Sinop
(Muhalefîm şerhim var)		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Turan</i>	<i>Mehmet Emin Dindar</i>	<i>Özcan Ulupınar</i>
Sivas	Şırnak	Zonguldak

KARŞI OY YAZISI

İçişleri Bakanlığı’nca hazırlanan ve 15.03.2010 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan yasama döneminin bitmesi nedeniyle kadük duruma düştükten sonra içtüzüğün 77. Maddesine göre 12.03.2012 tarihinde komisyonumuza tekrar havale edilen “Kolluk Gözetim Komisyonu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı” 13.06.2012 tarihinde görüşülmüştür.

Tasarıyla Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığında görev yapan kolluk personelinin görevleri ile ilgili şikâyet ve ihbarları inceleyecek bir komisyonun kurulması öngörülmektedir.

Tasarının pek çok maddesine muhalefetimiz söz konusudur.

Komisyonun kuruluşu tasarının 3. Maddesinde düzenlenmiştir.

Buna göre komisyon; Müsteşarın başkanlığında, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanı, Kurul Başkanı, Bakanlık 1. Hukuk Müşaviri, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürü, üniversitelerin ceza ve ceza usul hukuku ana bilim dallarında görevli öğretim üyeleri arasından Bakanın teklif edeceği üç aday ile baro başkanı seçilme yeterliğine sahip serbest avukatlar arasından Adalet Bakanının teklif edeceği üç aday arasından Bakanlar Kurulu tarafından seçilecek birer üyeden oluşmaktadır.

Bundan da anlaşılacağı üzere bu komisyonun bağımsız olarak görev yapması mümkün değildir. Çünkü adı geçen Kolluk Gözetim Komisyonu’nun üye çoğunluğu Bakanlık bürokratlarından oluşmaktadır. Kaldı ki Komisyonda üye olarak görev yapacak avukat da Adalet Bakanının teklif edeceği üç aday arasından Bakanlar Kurulu tarafından seçilecektir.

Komisyonunda verilen ancak oylanmayan önergemizde bu kurulun oluşumunda yer alacak üyelerin oluşumunu demokratik bulmadığımızı ve üye seçiminin tarafsızlığını sağlayacak bir yöntemle belirlenmesini önerdik.

Buna göre;

a) Kurulda görev yapacak avukatın Türkiye Barolar Birliği tarafından önerilecek üç aday arasından Bakanlar Kurulu tarafından belirlenmesini,

b) Üniversitelerarası Kurul tarafından önerilecek üç aday arasından Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek bir üyenin,

c) İnsan Hakları Dernek ve vakıfları tarafından önerilecek üç aday arasından Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek bir üyenin,

d) Kadın haklarına ilişkin sivil toplum örgütleri tarafından önerilecek üç aday arasından Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek bir üyenin yer almasını teklif ettik.

Oysa önergemiz oylamaya dahi sunulmamıştır. Çünkü İçtüzüğün 77. Maddesine göre önceki döneme ait metinler AKP Grubunca verilen önerge üzerine benimsenmiştir.

İçtüzüğün 77. Maddesinde belirtilmiş olmasına rağmen önceki döneme ait rapor ve metinler komisyonda okunmamış üyelerin bilgilerine sunulmamıştır. Sadece oylama ile yetinilmiştir. Komisyonunda da açıkladığımız gibi komisyonun üye çoğunluğu önceki dönemde görev yapmamış milletvekillerinden oluşmaktadır. İçtüzüğün 77. Maddesinde böyle bir düzenleme yapılmış olması bunun demokratik olduğunu göstermez. Bu husus demokratik geleneklere aykırıdır ve TBMM Genel Kurulunca oluşturulan komisyonun iradesini yok saymaktadır.

Böylelikle milletvekillerinin tasarıya katkıları engellenmiş, ülke gündeminde yer alan çok önemli bir konu ile ilgili bir tasarının milletvekilleri tarafından yeterince olgunlaştırılmasına fırsat verilmemiştir.

Tasarının genelinde ki muhalefetimizin temelini oluşturan konuları;

Öte yandan Avrupa Birliği üyeliğine adaylık sürecimiz ve katılım müzakerelerimiz çerçevesinde yer alan Kolluk Gözetim Komisyonu kurulması gereğini de göz önünde tutarsak bu kanun gereklidir. Amacına da katılıyoruz ancak bu amaca bu yolla ulaşamayacağımız gerçeğinin bir kez daha altını çiziyoruz.

Yasak savmacılık, karşıtı cezalandırma, yandaş aklama zihniyeti pek çok kanunda olduğu gibi bu kanunun maddelerinin hazırlanışında da sergilenen temel tutum olarak karşımıza çıkmıştır.

Yasak savmak için bile yeterli olmayan bu kanun ile AB' ye ve AİHM'e uyum sağlanması mümkün değildir. Çünkü yine pek çok konuda varolduğu gibi görevleri belirlenmiş ama yetkisi olmayan bir güdük kurul daha ortaya çıkarılmaktadır. Yetkisi ve yaptırım gücü olmayan bu kurul bir göz boyamacılıktan öteye geçemeyecek, üstelik yeni adaletsizlikler doğuracaktır.

Bu yasa tasarısında bahsi geçen ihbarlarda ad soyad ve TC kimlik numarası isteniyor alması AKP iktidarının farklı adalet anlayışının bir göstergesi olarak görülmektedir. Hukuk sisteminde aslolan isimsiz ve imzasız ihbarların değerlendirilmemesidir. Ancak bu tür bir ihbar sistemi maalesef ülkemizin adalet sisteminin bir parçası haline gelmiştir. Bu tür ihbarlardan sonra yıllardır ne suç işlediklerini tam bilmeden hapisanelerde tutulan askerler, gazeteciler ve hatta vatandaşın onayını alma onuruna sahip olmuş milletvekillerimiz bulunmaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle tasarıya mevcut hali ile karşı olduğumuzu saygılarımızla arz ederiz.

Ali Serindağ
Gaziantep

Celal Dinçer
İstanbul

Mehmet S. Kesimoğlu
Kırklareli

MUHALEFET ŞERHİ

23'üncü Dönem İçişleri Komisyonunda görüşülen, seçimler dolayısıyla kadük olan ve yeniden komisyonumuza gelen 1/584 sayılı Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı 13.06.2012 tarihinde komisyonumuzda görüşüldü. Görüşmeler sırasında Kanun Tasarısında önemli eksikliklerin gündeme gelmesine rağmen Kanun Tasarısı İç Tüzüğü'nün 77'nci Maddesine göre ve 23'üncü Dönemde yapılan görüşmelere göre komisyonumuzdan geçti. Bu bakımdan kanun tasarısı hakkında gördüğümüz eksiklerle ilgili olarak muhalefet şerhi yazma ihtiyacı hâsıl olmuştur.

Kanun Tasarısının temel amacı kolluk birimlerinin sivil gözetimidir. Ancak tasarıda oluşturulan komisyon, İçişleri Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında kurulmaktadır. Komisyonunda sivil toplum kuruluşlarından daha çok üyenin katılımı sağlanarak, sivil bakış açısının komisyona hâkim olması sağlanmalıdır. Komisyonun görevleri sadece; Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı Teşkilatında görevli olan personelin işlediği iddia edilen suçlarla sınırlıdır. Oysa komisyonunda Adalet bakanlığı temsilcisi vardır. Bu bakımdan komisyonun görev alanına öncelikle infaz koruma memurları dâhil edilmelidir. Ayrıca; Gümrük Muhafaza Teşkilatının ve günümüzde hızla gelişen özel güvenlik teşkilatlarının komisyonun görev alanına dâhil edilmesi sağlanmalıdır. İlk bakışta Özel Güvenlik Birimlerinin genel hükümlere tabi olduğu söylenebilir. Ancak Özel Güvenlik, İçişleri Bakanlığı'nın izniyle faaliyet göstermektedir. Özel güvenlik birimlerinin başta insan hakkı ihlalleri olmak üzere sürekli eğitilmesi ve geliştirilmesi önemlidir. Günümüzde hızla gelişen özel güvenlik artık ucuz güvenlik hizmeti olmaktan çıkarılmalı ve genel kolluğun yükünü hafifleten, toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilen, çalışanlar için ise geçici bir iş değil; bir meslek haline getirilmelidir.

Kanun Tasarısında komisyonun görev ve yetkileri oldukça soyuttur. Komisyonun belli bir yaptırım gücü kazanması şarttır. Tabii kolluk görevlilerinin denetimleri önemlidir. Ancak kolluk kuvvetlerinin yanlış davranışlarını sorgularken onların da insan olduğunu gözden kaçırmamak gerekir. Bu çerçevede kolluk görevlilerinin çalışma şartlarının iyileştirilmesi ve mesleki sorunlarının muhakkak doğru tespit edilmesi ve çözülmesi gerekir.

Kanun Tasarısının getirdiği en önemli husus ön inceleme ve disiplin soruşturması işlemlerinin tamamının mülkiye müfettişleri tarafından yapılacak olmasıdır. Taşrada kaymakam olarak kolluk kuvvetleri ile birlikte görev yapmış olan mülkiye müfettişlerinin bu görevi yapacak olması; hem vatandaş hem de kolluk kuvvetleri açısından bir güven unsurudur. Ancak tasarıda her birisi eşit olan mülkiye müfettişlerinden bir kısmının sadece kolluk denetimi için görevlendirilecek olması yanlıştır. Bütün mülkiye müfettişleri kolluk denetimi yapabilirler. Zaten mülkiye müfettişi sayısı azdır. Tasarıdaki bu hüküm müfettişler arasında onur kırıcı bir durum doğuracaktır. Ayrıca Mülkiye Teftiş Kurulunun istediği müfettişe görev vermesinin önünde şu anda da bir engel yoktur. Bu bakımdan tasarıdan söz konusu hükmün çıkartılması yerinde olacaktır.

Tasarının 9'uncu Maddesinde 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 55'inci Maddesine son fıkrasından önce gelmek üzere yeni fıkralar eklenmektedir.

"Ceza soruşturması ve kovuşturması ile disiplin soruşturmaları, rütbe terfiine engel teşkil etmez. Ancak 657 sayılı Devlet memurları Kanununun 48'inci maddesinin (A) bendinin (5) numaralı alt bendinde sayılan suçlar ile kasten işlenen ve bir yıl veya daha fazla hapis cezası gerektiren suçlardan sonra ceza kovuşturması altında bulunanların rütbe terfi ertelenir." Hükmünden sonra gelmek üzere;

"Yukarıdaki fıkra kapsamında devam eden davalar öncelikle görülür." Hükmü ilave edilmelidir.

Yukarıda izah etmeye çalıştığım sebeplerle Kanun tasarısına muhalifim. Arz ederim.

Mehmet Erdoğan

Muğla

MUHALEFET ŞERHİ

Ülkemizde yaşanan en önemli sorunların başında gelen kolluk güçlerince uygulanan hak ihlallerinin sona erdirilmesi, biran önce çözüm bekleyen bir yaradır. Bilindiği üzere, başta yaşam hakkı ihlalleri olmak üzere, işkence ve kötü muamele, toplantı ve gösteri hakkı ihlalleri gibi en temel insan hakkı ihlalleri, kolluk güçlerince gerçekleştirilmektedir. Adalet Bakanlığı'nın yayınladığı adli istatistiklere göre, 2009 yılında işkence ve eziyet suçlarından dolayı 707 kişi hakkında dava açılmış, bu davalarda 1104 kişi müşteki olarak yer almıştır. 2010 yılında işkence ve eziyet suçlarından dolayı 755 kişi hakkında dava açılmış, bu davalarda 1464 kişi müşteki olarak yer alırken, 2011 yılında dava sayısı 892 ye, müşteki sayısı ise 2641 kişiye yükselmiştir. Ülkemizin son 3 yılda artarak giden ihlal istatistiği, Türkiye'de işkence ve kötü muamele vakalarının ne kadar yüksek oranlarda olduğunu göstermektedir. Hak ihlallerine uğrayan kişilerce, baskı ve korku gibi nedenlerle şikayet yoluna gidilmemesi de hesaba katılırsa bu sayının çok daha fazla olduğu açıktır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde ülkemiz aleyhine açılan davaların büyük çoğunluğu bu hak ihlallerinden kaynaklıdır. Ülkemiz bu nedenle, 2011 yılında AİHM'de açılan davalar açısından dünyada 2. Sırada yer alarak, tarihte bir utanca imza atmıştır. İnsan hakları savunucuları ve sivil toplum örgütlerince, kolluğun görevini aşan, keyfi ve korkusuzca gerçekleştirdiği bu hukuk dışı hareketleri sona erdirmek, bu kişileri cezalandırmak ve hukuki mevzuatı bunlar aleyhine ağırlaştırmak amaçlı faaliyetleri, bu güne kadar bu ihlalleri sona erdirememiştir. Avrupa Birliği'ne giriş sürecinde oluşturulan hukuk reformları bile yetersiz kalmıştır.

İnsan hakları İhlallerine yol açabilecek eylem, tutum ve davranışların önlenmesine ilişkin ve kamu görevlilerinin kamu adına hareket ederken dikkate almaları gereken temel ilkelerin yer aldığı bir çok uluslararası belgede de, bu tür ihlallere ilişkin şikayetleri inceleyecek özel bir organın oluşturulması gerekliliği ifade edilmiştir. Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen, İşkence ve Diğer Zalimane Gayri İnsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya karşı Sözleşme'nin 2. Maddesi taraf ülkelerin, işkence olaylarını önlemek için etkili kanuni, idari, adli, veya başka tedbirleri almaları gerekliliği vurgusu yapmaktadır. Sözleşmeye ek İhtiyari Protokol'ün 3. maddesinde de *"işkence ve diğer zalimane muamelelerin önlenmesi için taraf ülkelerin bir ya da birden çok ziyaretçi birim kurar ya da idame ettirir"* ifadesine yer verilmiştir. Bunun dışında bir çok uluslararası anlaşmada, polis teşkilatlarının etkili bir dış kontrole tabi tutulması gerektiği belirtilmektedir. Bu amaçla, iş bu kanun tasarısı bu ihtiyacı gerçekleştirmek, bu sorunu gidermek açısından olumlu bir işlev göreceğini umut ediyoruz.

Bununla beraber, Tasarı, Komisyonun bağımsızlığını güvence altına almamaktadır. İnsan hakları ihlallerinin temel sorumlusunun devletler ve hükümetler olması, ihlalleri önlemeye, hakları korumaya yönelik olarak oluşturulacak kadronun da mutlak surette devletin yönetim hiyerarşisinden bağımsız, onu dışarıdan gözlemleyebilen ve denetleyebilen bir örgütlenme modeline sahip olmasını gerektirirdi. Komisyonunda çalışacak personel, Hükümetten bağımsız olmalı ve hem de bağımsız olduğu yönünde kamuoyuna güven verebilmelidir.

Tasarının 3. Maddesinin 2. fıkrasına göre, Komisyon; Müsteşarın başkanlığında, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanı, Kurul Başkanı, Bakanlık I. Hukuk Müşaviri, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürü.....'nın yer aldığı kişilerden oluşmaktadır. Yani komisyon, İçişleri Bakanlığı'nın yani Hükümetin sorumluluğu altında oluşmaktadır. Ayrıca, İçişleri Bakanlığı Merkez Teşkilatınca ihdas edilen

kadroların, müfettişlerden ve şube müdürlerinin çoğunlukta olduğu kişilerden oluşması, bu tarafsızlığa gölge düşürmektedir. Herhangi bir kurum ancak onu oluşturan bireyler kadar özgür olabilir. Dolayısıyla sivil kişilerle oluşmayan bir kurumun bağımsız ve tarafsız olamayacağı düşüncesindeyiz. Nitekim, dünya örneklerinde, komisyon üyeleri ve diğer kadrolar tamamen bağımsız ve sivil kişilerden oluşmakta veya bu nitelikte Ombudsmanlık kurumları yetkili olabilmektedir.

Komisyonun, kolluk güçlerince hak ihlallerine en çok maruz bırakılan, kadın, çocuk, yabancı ve üniversite öğrencilerinden oluşması bu tarafsızlığı ve bağımsızlığı sağlayacağı kanaatindeyiz.

Bütün bu nedenlerle komisyon raporuna muhalifim.

Sırrı Süreyya Önder

İstanbul

23' üncü Yasama Dönemi İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu

7/12/2010

Esas No: 1/924

Karar No: 20

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanarak, Bakanlar Kurulunca, 22/7/2010 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan, 1/924 esas numaralı "Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" Başkanlıkça 1/10/2010 tarihinde esas olarak Komisyonumuza, tali olarak da Adalet, Plan ve Bütçe ile Avrupa Birliği Uyum komisyonlarına havale edilmiştir. Komisyonumuz, 2/12/2010 tarihli 22 nci toplantısında İçişleri, Adalet ve Maliye bakanlıkları ile Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Türkiye Barolar Birliği temsilcilerinin de katılımıyla Tasarıyı inceleyip görüşmüştür.

Bilindiği gibi devletlerin en önemli görev ve fonksiyonlarının başında vatandaşlarının güvenliğini sağlamak ve onların haklarından yararlanan, özgür bireyler olarak yaşamalarını temin etmek gelmektedir. Bu fonksiyonların icrasında birincil kurumlar kolluk birimleridir. Kolluk görevlileri, bu hizmeti sunarken diğer kamu görevlilerinin sahip olmadığı bir takım yetkilerle donatılmışlardır. Arama, zor kullanma, özgürlüğü kısıtlama gibi yetkiler bu kapsamdaki örnekler olarak sıralanabilir. Bu derece önemli yetkilerin kullanılması, kolluk görevlilerini diğer kamu görevlilerine göre daha fazla şikâyeteye açık hale getirmektedir.

Ülkemiz, kolluk faaliyetlerinin yürütülmesinde ortaya çıkabilecek işkence ve kötü muamele olaylarına karşı asla müsamaha gösterilmeyeceğini, işkenceye sıfır tolerans politikası ile açıklamıştır. Bu politika, Avrupa Birliği üyelik sürecinden önce başlatılmış ve daha sonraki dönemde ivme kazanan anayasal ve yasal reformlar ile devam etmiştir.

İçişleri Bakanlığı Mülkiye Teftiş Kurulu, Jandarma Genel Komutanlığı ile Emniyet Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu bünyesinde, kolluk hakkındaki insan hakları ihlal iddiaları ile ilgili özel birimler kurulmuş; ihlal iddialarının etkin şekilde soruşturmalarının yapılması yönünde önemli adımlar atılmıştır.

Avrupa Birliğine uyum yasaları ve daha önceki yıllarda yapılan yasal değişikliklerden sonra kolluk hakkındaki önemli insan hakları ihlal iddiaları ile yolsuzluk iddialarının soruşturmalarının doğrudan bağımsız Cumhuriyet savcıları tarafından yerine getirilmesi sağlanmış, adli soruşturmaların yapılabilmesi için idarî izin müessesesi bu suçlar bakımından ortadan kaldırılmıştır.

Ancak yukarıda zikredilen gelişmelere rağmen AİHM'in yakın geçmişte verdiği kararlarda Türkiye'de kolluğun sebep olduğu insan hakları ihlallerinin soruşturulması için yeterli bir mekanizma bulunmadığına vurgu yapılmakta, Ülkemizin soruşturma yöntemlerinin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)'nin 1 inci ve 3 üncü maddelerini karşılamadığı, kolluğun hatalı uygulamaları konusunda Türkiye tarafından alınan önlemlerin yetersiz olduğu ifade edilmektedir.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

İçişleri Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında Kolluk Gözetim Komisyonu oluşturulması öngörülmektedir. Komisyon, İçişleri Bakanlığı bünyesinde sürekli bir kurul olarak teşekkül ettirilmektedir. Tasarı ile bir taraftan Kolluk Gözetim Komisyonu ve merkezî kayıt sistemi oluşturulurken diğer taraftan kolluk hakkındaki insan hakları ihlal iddialarının Mülkiye Teftiş Kurulu bünyesinde ve mülkiye müfettişlerinden müteşekkil bir grup müfettiş tarafından ön inceleme ve disiplin soruşturmalarının yapılması öngörülmektedir. Mülkiye Teftiş Kurulunun, yeni şikâyet sisteminin yürütülmesinde temel bir fonksiyon icra etmesi beklenmektedir.

Tasarı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığında görev yapan kolluk görevlilerinin işlediği iddia edilen suçlarla veya disiplin cezasını gerektiren eylem, tutum ve davranışlarıyla ilgili idarî merciler tarafından yapılan iş ve işlemleri kapsamakta olup bu iddialara ilişkin olarak adli merciler ile askerî makamlar tarafından yapılan iş ve işlemler kapsam dışında bırakılmıştır. Ayrıca, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personelinin askerî görevlerinden doğan suçlar da kapsam dışında tutulmuştur.

Kolluk Gözetim Komisyonunda İçişleri Bakanlığının kolluk şikâyet sistemi ile doğrudan ilgili birim temsilcileri (Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanı ile I. Hukuk Müşaviri), Başbakanlık İnsan Hakları Başkanı ve Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürü ile öğretim üyeleri ve serbest avukatlar arasından seçilecek birer temsilcinin üye olarak bulunması öngörülmektedir. Komisyonun görevleri, icraî görevler olmaktan ziyade gözetim, izleme ve standart belirleme olarak tanımlanmıştır. Komisyonun merkezî bir otorite sıfatıyla kolluk şikâyet sistemine ilişkin olarak Bakanlık, valilik ve kaymakamlıklar ile Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Sahil Güvenlik Komutanlığı arasında uygulama birliğini temin edeceği, oluşturulacak veri tabanı ile ileriye dönük politikalar geliştirilmesine imkân sağlayacağı, kolluk teşkilâtlarının hesap verebilirliğini, etkinliğini ve saydamlığını güçlendireceği, kolluğa yönelik güvenin artmasına katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Tasarının geneli üzerinde hükümeti temsilen yapılan açıklamalarda;

- Yeni kolluk şikâyet sistemiyle bürokrasi üzerine yük getirmeden halkın ve kolluk personelinin şikâyet sistemine güvenini kuvvetlendirecek daha etkin bir sistemin oluşturulmasının hedeflendiği,

- Tasarıyla ortaya konan sistemin Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığında görev yapan personeli kapsadığı,

- Ceza yargılaması sisteminde bir değişiklik öngörülmediği, kolluk personelinin işlediği iddia edilen hukuka aykırı fiil ve haller hakkında idarî soruşturma sisteminin zayıf yönlerinin ortadan kaldırılarak sistemin güçlendirilmesinin amaçlandığı,

- Komisyon ile fonksiyonel anlamda bağımsız bir yapının oluşturulmasının hedeflendiği, görev alanının icrai olmaktan ziyade gözetim, izleme ve standart belirleme olarak tanımlandığı,

- Ülkemizde kolluk hakkındaki ihbar ve şikâyetlere ilişkin merkezi kayıt ve analiz sisteminin bulunmadığı, Tasarıyla kolluk hakkındaki ihbar ve şikâyetlerin kaydedildiği merkezi kayıt sisteminin de kurulmasının amaçlandığı,

ifade edilmiştir.

Komisyon üyelerimizce belirtilen görüşlerde;

- Kurulacak olan bu komisyonun etkin bir şekilde çalıştırılması durumunda olumlu sonuçlar vereceği,

- Kolluk görevlilerinin toplumsal olaylara müdahalesinde ortaya çıkan insan hakları ihlallerinin önüne geçilmesinde, oluşturulacak olan bu komisyonun önemli bir adım olduğu,

- Kolluk Gözetim Komisyonunda Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının teftişle görevli birimlerinden de bir kişinin yer alması gerektiği,

- Kolluk Gözetim Komisyonuna doğrudan soruşturma yapma yetkisinin verilmemiş olmasının büyük bir eksiklik olduğu,

- Komisyonun ayrı bir tüzel kişiliğinin olmamasının ve icrai yetkilerinin bulunmamasının kendisinden beklenen sonuçları veremeyeceği yönünde kuşkular uyandırdığı,

- Siyasi iktidarın ya da devlet görevlilerinin belirlediği komisyonun, insan haklarının ihlal ettiği iddia edilen görevliler konusunda nesnel davranmayacağı, daha korumacı bir refleksle davranacağı ve siyasi etki altında kalacakları,

ifade edilmiştir.

Tasarının geneli üzerinde yapılan müzakerelerden sonra, Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddeler üzerindeki görüşmelere geçilmiştir.

Tasarının;

1 ve 2 nci maddeleri aynen,

3 üncü maddesi üzerinde verilen önerenin kabul edilmesiyle dördüncü fıkraya "aynı usûlle" ibaresinden sonra gelmek üzere "bir kez daha" ibaresi eklenerek Kolluk Gözetim Komisyonunun yapısı itibarıyla şeffaf ve objektif bir şekilde çalışmasını teminen bir kişinin en fazla iki defa seçilmesi amaçlanmıştır.

4, 5, 6, 7, 8, 9, Geçici 1, 10 ve 11 inci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Tevfik Ziyaeddin Akbulut</i>	<i>Feyzullah Kıyıklık</i>	<i>Selami Uzun</i>
Tekirdağ	İstanbul	Sivas
	(İmzada bulunamadı)	
Katip	Üye	Üye
<i>Abdulahdi Kahya</i>	<i>Hulusi Güvel</i>	<i>Ali Küçükaydın</i>
Hatay	Adana	Adana
	(4. maddeye muhalifim)	
Üye	Üye	Üye
<i>Şevket Gürsoy</i>	<i>Bekir Aksoy</i>	<i>Nurettin Akman</i>
Adıyaman	Ankara	Çankırı

Üye	Üye	Üye
<i>Emin Nedim Öztürk</i>	<i>Hasan Özdemir</i>	<i>Ali Temür</i>
Eskişehir	Gaziantep	Giresun
Üye	Üye	Üye
<i>Recep Koral</i>	<i>İbrahim Hasgür</i>	<i>Mustafa Enöz</i>
İstanbul	İzmir	Manisa
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Oksal</i>	<i>M. Nuri Yaman</i>	<i>Osman Coşkun</i>
Mersin	Muş	Yozgat
(4. maddeye muhalifim)		
	Üye	
	<i>Mehmet Çiçek</i>	
	Yozgat	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

KOLLUK GÖZETİM KOMİSYONU KURULMASI VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve Kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; kolluk şikâyet sisteminin daha etkili ve hızlı işlemlerini sağlamak, saydamlığını ve güvenilirliğini geliştirmek üzere, kolluk görevlilerinin işledikleri iddia edilen suçlardan veya disiplin cezasını gerektiren eylem, tutum veya davranışlarından dolayı idarî merciler tarafından yapılan ya da yapılması gereken iş ve işlemlerin merkezî bir sistemde kayıt altına alınması ve izlenmesi amacıyla Kolluk Gözetim Komisyonunun kurulması, Komisyonun görevleri, yetkileri ve çalışma yöntemi ile kolluk şikâyet sistemine yönelik diğer idarî tedbirlere ilişkin usûl ve esasları belirlemektir.

(2) Bu Kanun, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı teşkilâtında görevli kolluk personelinin işlediği iddia edilen suçlarla veya disiplin cezasını gerektiren eylem, tutum veya davranışlarıyla ilgili olarak idarî merciler tarafından yapılan ya da yapılması gereken iş ve işlemleri kapsar.

(3) Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı teşkilâtında görevli kolluk personelinin askerî görevlerinden doğan suçları, bu Kanunun kapsamı dışındadır.

(4) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu,

b) 16/6/1964 tarihli ve 477 sayılı Disiplin Mahkemeleri Kuruluşu, Yargılama Usulü ve Disiplin Suç ve Cezaları Hakkında Kanun, hükümleri saklıdır.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

KOLLUK GÖZETİM KOMİSYONU KURULMASI VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1- Tasarının 1 inci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Bağlı kuruluşlar: Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığını,

b) Bakan: İçişleri Bakanını,

c) Bakanlık: İçişleri Bakanlığını,

ç) Başkan: Kolluk Gözetim Komisyonu Başkanını,

d) İhbar: Kolluk görevlilerinin hukuka aykırı eylem, tutum veya davranışlarının, herhangi bir kişi tarafından yetkili mercilere bildirilmesini,

e) Kolluk: Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı teşkilâtında, emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlamak için kanunların ve kanunlara dayanarak yetkili makamların verdiği görevleri yerine getiren görevlileri,

f) Kolluk şikâyet sistemi: Kolluk görevlilerinin işledikleri iddia edilen suçlardan veya disiplin cezasını gerektiren eylem, tutum veya davranışlarından dolayı idarî merciler tarafından yapılan iş ve işlemler ile uygulamaların bütünü,

g) Komisyon: Kolluk Gözetim Komisyonunu,

ğ) Kurul: İçişleri Bakanlığı Mülkiye Teftiş Kurulunu,

h) Kurul Başkanı: İçişleri Bakanlığı Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanını,

ı) Merkezî kayıt sistemi: Kolluk Gözetim Komisyonu ile bağlı kuruluşlar, valilikler ve kaymakamlıklar arasında, kolluk görevlileri hakkında idarî mercilerce yürütülen ceza ve disiplin işlemleriyle ilgili olarak gerekli bilgilerin kaydedilmesi ve yapılan uygulamaların izlenmesi amacıyla oluşturulan veri tabanını,

i) Müsteşar: İçişleri Bakanlığı Müsteşarını,

j) Şikâyet: Kolluk görevlilerinin hukuka aykırı eylem, tutum veya davranışlarının, bunlardan zarar gören veya mağdur olanlar ya da bunların kanunî temsilcileri veya ikinci derece dâhil, ikinci dereceye kadar kan ve kayın hısımları tarafından, yetkili mercilere bildirilmesini, ifade eder.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 2- Tasarının 2 nci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

İKİNCİ BÖLÜM

Kuruluş, Görev ve Yetkiler

Kuruluş

MADDE 3- (1) Bu Kanunla verilen görevleri, kendi yetki ve sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirmek üzere Kolluk Gözetim Komisyonu kurulmuştur. Komisyon, İçişleri Bakanlığı bünyesinde sürekli kurul olarak görev yapar.

(2) Komisyon; Müsteşarın başkanlığında, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanı, Kurul Başkanı, Bakanlık I. Hukuk Müşaviri, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürü, üniversitelerin ceza ve ceza usul hukuku ana bilim dallarında görevli öğretim üyeleri arasından Bakanın teklif edeceği üç aday ile baro başkanı seçilme yeterliğine sahip serbest avukatlar arasından Adalet Bakanının teklif edeceği üç aday arasından Bakanlar Kurulunca seçilecek birer üyeden oluşur.

(3) Öğretim üyeleri ile serbest avukatlar arasından seçilecek üyelerin, seçilmelerinden önceki son beş yıl içinde herhangi bir siyasi partiyle üyelik veya başka türde bir görev ilişkilerinin bulunmaması şarttır.

(4) Komisyon üyeliklerine öğretim üyeleri ile serbest avukatlar arasından seçilecek üyelerin görev süresi dört yıldır. Süresi dolan üyeler, aynı usulle yeniden seçilebilir. Bu üyeler, üyelikleri süresince Komisyondaki görevlerinden alınamazlar. Ancak, üyeler, ciddi bir hastalık veya sakatlık nedeniyle iş göremez hâle gelmeleri veya görevlendirmeye ilişkin şartları kaybetmeleri ya da seçilmeleri sırasında bu şartları taşımadıklarının daha sonra tespit edilmesi hâlinde, görevlendirildikleri usule göre süreleri dolmadan görevlerinden alınır. Bu üyelerin Komisyondaki görevlerinden doğan suçlarından dolayı, özel kanunlarındaki hükümler uygulanır. Komisyonun bu üyeleri mazeretsiz olarak arka arkaya üç toplantıya veya bir yıl içinde toplam dört toplantıya

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İKİNCİ BÖLÜM

Kuruluş, Görev ve Yetkiler

Kuruluş

MADDE 3- (1) Bu Kanunla verilen görevleri, kendi yetki ve sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirmek üzere Kolluk Gözetim Komisyonu kurulmuştur. Komisyon, İçişleri Bakanlığı bünyesinde sürekli kurul olarak görev yapar.

(2) Komisyon; Müsteşarın başkanlığında, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanı, Kurul Başkanı, Bakanlık I. Hukuk Müşaviri, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürü, üniversitelerin ceza ve ceza usul hukuku ana bilim dallarında görevli öğretim üyeleri arasından Bakanın teklif edeceği üç aday ile baro başkanı seçilme yeterliğine sahip serbest avukatlar arasından Adalet Bakanının teklif edeceği üç aday arasından Bakanlar Kurulunca seçilecek birer üyeden oluşur.

(3) Öğretim üyeleri ile serbest avukatlar arasından seçilecek üyelerin, seçilmelerinden önceki son beş yıl içinde herhangi bir siyasi partiyle üyelik veya başka türde bir görev ilişkilerinin bulunmaması şarttır.

(4) Komisyon üyeliklerine öğretim üyeleri ile serbest avukatlar arasından seçilecek üyelerin görev süresi dört yıldır. Süresi dolan üyeler, aynı usulle bir kez daha yeniden seçilebilir. Bu üyeler, üyelikleri süresince Komisyondaki görevlerinden alınamazlar. Ancak, üyeler, ciddi bir hastalık veya sakatlık nedeniyle iş göremez hâle gelmeleri veya görevlendirmeye ilişkin şartları kaybetmeleri ya da seçilmeleri sırasında bu şartları taşımadıklarının daha sonra tespit edilmesi hâlinde, görevlendirildikleri usule göre süreleri dolmadan görevlerinden alınır. Bu üyelerin Komisyondaki görevlerinden doğan suçlarından dolayı, özel kanunlarındaki hükümler uygulanır. Komisyonun bu üyeleri mazeretsiz olarak arka arkaya üç toplantıya veya bir yıl içinde toplam dört toplantıya katılmadıkları

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

katılmadıkları takdirde, Komisyon kararıyla üyelikleri sona erer. Bu fıkra da belirtilen nedenlerle veya başka herhangi bir nedenle boşalan üyelikler için, ilgisine göre ikinci fıkra da belirtilen usule göre en geç bir ay içinde yeni görevlendirme yapılır. Bu şekilde görevlendirilen üyeler, yerine görevlendirildikleri üyenin görev süresini tamamlar.

(5) Komisyon, bu Kanunla verilen görev ve yetkileri, kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirir. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi Komisyonun kararlarını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez, tavsiye veya telkinde bulunamaz.

Görev ve yetkiler

MADDE 4- (1) Komisyonun görev ve yetkileri aşağıda belirtilmiştir:

a) Kolluk şikâyet sisteminin işleyişine dair ilkeleri tespit ederek, bunlarla ilgili olarak Bakanlığa önerilerde bulunmak, bu konudaki uygulamaları izlemek ve sistemin işleyişinde kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamak.

b) Kolluk görevlilerinin işledikleri iddia edilen suçlardan veya disiplin cezasını gerektiren eylem, tutum veya davranışlarından dolayı gerektiğinde yetkili merciler tarafından haklarında disiplin soruşturması yapılmasını istemek.

c) Kolluk şikâyet sisteminin işleyişiyle ilgili konularda teftiş ve denetim yapılması için Bakanlığa önerilerde bulunmak, bu teftiş ve denetimler sonucunda düzenlenen raporları değerlendirmek, tespit edilen eksiklikler konusunda alınması gereken idarî tedbirleri belirleyerek Bakanlığa önermek ve bu raporlardan uygun gördüklerini kamuoyuna açıklamak.

ç) Merkezî kayıt sisteminin etkili bir şekilde işlemesi ve geliştirilmesi için Bakanlığa önerilerde bulunmak ve bu sistemin işleyişini izlemek.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

takdirde, Komisyon kararıyla üyelikleri sona erer. Bu fıkra da belirtilen nedenlerle veya başka herhangi bir nedenle boşalan üyelikler için, ilgisine göre ikinci fıkra da belirtilen usule göre en geç bir ay içinde yeni görevlendirme yapılır. Bu şekilde görevlendirilen üyeler, yerine görevlendirildikleri üyenin görev süresini tamamlar.

(5) Komisyon, bu Kanunla verilen görev ve yetkileri, kendi sorumluluğu altında bağımsız olarak yerine getirir. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi Komisyonun kararlarını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez, tavsiye veya telkinde bulunamaz.

MADDE 4- Tasarının 4 üncü maddesi,
Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

d) Merkezî kayıt sisteminden elde edilecek veri ve bilgilere ilişkin istatistikler hazırlamak, veri tabanı oluşturmak, elde edilen veri ve bilgilerin analizini yapmak veya yaptırmak, strateji belirlenmesine ve uygulamaya ilişkin önerilerde bulunmak ve gerekli görülen hâllerde bu analizlerin sonuçlarını kamuoyuna duyurmak.

e) Görev alanına giren konularda tespit, görüş ve öneriler içeren yıllık raporlar hazırlamak ve bu raporları her yıl Mart ayında Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ile Başbakanlığa göndermek ve kamuoyuna açıklamak.

f) Kolluk görevlilerinin çalışma koşullarının iyileştirilmesine yönelik araştırmalar yapmak veya yaptırmak, kolluk hizmetlerinin geliştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik olarak yapılan çalışmaları izlemek, değerlendirmek ve bu konularda Bakanlığa önerilerde bulunmak.

g) Kolluk etik ilkelerinin uygulanmasını izlemek; bu ilkelerin etkin bir şekilde uygulanması konusunda yetkili makamlara önerilerde bulunmak ve bu konuda kolluk teşkilâtı ve diğer ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak.

ğ) Kolluk şikâyet sistemine kamuoyunun duyduğu güveni ölçmek ve halkın sisteme ilişkin görüş ve düşüncelerini değerlendirmek amacıyla en az iki yılda bir olmak üzere kamuoyu araştırmaları yapmak veya yaptırmak.

h) Görev alanına giren konularda üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve ilgili sivil toplum kuruluşları ile iletişim kurmak ve işbirliği yapmak.

ı) Kolluğun hizmet içi eğitim programlarıyla ilgili olarak yetkili birimlere görüş bildirmek ve önerilerde bulunmak.

i) Görev alanına giren konularla ilgili mevzuat düzenlemeleri hakkında görüş bildirmek.

(2) Kolluk görevlilerinin disiplin cezasını gerektiren eylem, tutum veya davranışlarıyla ilgili ihbar ve şikâyetlerin Komisyona intikal etmesi

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

veya Komisyon tarafından re'sen öğrenilmesi üzerine, Komisyon, Kurul Başkanlığından, söz konusu ihbar veya şikâyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde disiplin soruşturması açılmasını isteyebilir. Bu istem üzerine, Kurul Başkanlığınca genel disiplin hükümlerine göre işlem yapılır.

(3) Daha önce disiplin amirlerince disiplin soruşturması yapılmasına gerek görülmemiş olan ihbar veya şikâyetler hakkında da ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

(4) Birinci fıkranın (d) ve (e) bentleri uyarınca kamuoyuna yapılacak açıklamalarda, 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununda yer alan sınırlamalar dikkate alınır.

Çalışma usûl ve esasları

MADDE 5- (1) Komisyon, en az ayda bir defa olmak üzere, gerekli hâllerde toplanır. Toplantıları Başkan yönetir. Komisyon, Başkanın isteğiyle veya Başkan dışında en az üç üyenin birlikte talep etmesi hâlinde, Başkan tarafından olağanüstü toplantıya çağrılır. Başkanın, izin, hastalık veya başka bir nedenle görevde bulunmadığı hâllerde Kurul Başkanı, Başkana vekâlet eder.

(2) Komisyon, en az beş üyenin hazır bulunması ile toplanır ve en az dört üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Kararlarda çekimser oy kullanılamaz.

(3) Toplantı gündemi Başkan tarafından belirlenerek, toplantıdan en az üç gün önce üyelere bildirilir. Gündeme yeni madde eklenebilmesi için toplantıda üyelere birinin öneride bulunması ve önerilen maddenin Komisyon tarafından kabul edilmesi gerekir.

(4) İhtiyaç duyulması hâlinde, gündemdeki konularla ilgili olarak görüşlerinden yararlanılmak üzere, kamu görevlileri, özel kuruluşların temsilcileri veya uzmanlar, Başkan tarafından Komisyon toplantılarına davet edilebilir. Ancak, Komisyon kararları, toplantıya dışarıdan katılanların yanında alınamaz.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 5- Tasarının 5 inci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(5) Komisyon kararları tutanakla tespit edilir ve karar tutanağı, toplantı esnasında veya en geç toplantıyı izleyen beş iş günü içinde, toplantıya katılan tüm üyeler tarafından imzalanır.

(6) Başkan ve üyeler, kendileri, eşleri, evlatlıkları ve üçüncü derece dâhil, üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci derece dâhil, ikinci dereceye kadar kayın hısımlarıyla ilgili veya kişisel menfaat ilişkisi içinde oldukları konularda müzakere ve oylamaya katılamaz. Bu durum karar metninde ayrıca belirtilir.

(7) Aksi kararlaştırılmadıkça, Komisyon toplantılarındaki müzakereler gizlidir.

(8) Komisyon, gerekli gördüğü durumlarda kararlarını, kişisel verilerin gizliliği ilkesine uygun olarak uygun vasıtalarla kamuoyuna duyurabilir.

(9) Bakanlıklar ve diğer kamu kurum ve kuruluşları, kanunlardaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, Komisyonun istediği bilgi ve belgeleri talebi hâlinde Komisyona vermek zorundadır.

(10) Komisyonun faaliyetleri ve diğer ihtiyaçları ile yolluk giderleri için, her yıl İçişleri Bakanlığı bütçesine gerekli ödenek konulur.

(11) Başkan ve üyeler ile bu Kanunla verilen görevleri yürüten personel, görevlerini yerine getirmeleri sırasında edindikleri gizli bilgileri, kişisel verileri, ticarî sırları ve bunlara ilişkin belgeleri, kanunlarla yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar ve kendilerinin veya üçüncü kişilerin yararına kullanamazlar. Bu yükümlülük, görevden ayrılmalarından sonra da devam eder.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sekretarya, Kayıt İşleri ve Diğer İdari İşlemler

Sekretarya

MADDE 6- (1) Komisyonun sekretarya hizmetleri, Kurul Başkanlığı tarafından yerine getirilir. Komisyonun sekretarya hizmetlerinin

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 6- Tasarının 6 ncı maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

etkili şekilde yürütülmesini temin etmek üzere, Kurul bünyesinde şube müdürlükleri oluşturulur ve bu hizmetlerin sevk ve idaresinde Kurul Başkanına yardımcı olmak üzere, en az beş yıllık meslekî kıdeme sahip bir mülkiye başmüfettişi, Kurul Başkanının önerisi ve Başkanın teklifi üzerine Bakan onayı ile görevlendirilir.

(2) Sekreteryâ hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin usûl ve esaslar, Bakanlık tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

Merkezî kayıt sistemi

MADDE 7- (1) Komisyon ile bağlı kuruluşlar, valilikler ve kaymakamlıklar arasında, kolluk görevlileri hakkında idarî mercilerce yürütülen ceza ve disiplin işlemleriyle ilgili olarak, dördüncü fıkrada belirtilen bilgilerin kaydedilmesi ve yapılan uygulamaların izlenmesi amacıyla, Bakanlıkça merkezî kayıt sistemi kurulur. Kolluk görevlileri hakkında Komisyona ve/veya diğer idarî mercilere yapılan her türlü ihbar ve şikâyet, merkezî kayıt sisteminden bir numara verilerek kayıt altına alınır ve bu numara ihbar veya şikâyetle bulunan kişilere tebliğ edilir. İdarî merciler tarafından re'sen tespit edilen ve işlem yapılmasını gerektiren fiil ve hâller için de merkezî kayıt sisteminden bir numara verilir.

(2) İhbar ve şikâyetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması, ilgili olduğu kişi veya olayların belirtilmesi, iddiaların ciddi bulgu ve belgelere dayanması, dilekçe sahibinin adı, soyadı ve imzası ile iş veya yerleşim yeri adresinin ve Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasının doğru olarak bildirilmesi zorunludur. Bu şartları taşımadığı, doğrudan veya yapılan araştırma sonucunda anlaşılan ihbar ve şikâyetlerle ilgili olarak, soruşturma izni vermeye yetkili mercilerce veya disiplin amirlerince, 2/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun ya da disiplin

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 7- Tasarının 7 nci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

mevzuatına göre işlem yapılmaz ve bu durum ihbar veya şikâyetle bulunan kişilere bildirilir. Ancak iddiaların sıhhatinin şüpheye mahal vermeyecek belgelerle ortaya konulmuş olması hâlinde adı, soyadı, imzası ile iş veya yerleşim yeri adresinin ve Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasının doğruluğu şartı aranmaz, işleme konulmayan ihbar ve şikâyetlerle ilgili bilgiler de merkezî kayıt sistemine işlenir. İhbar veya şikâyetle bulunan kişilerin kimlik bilgileri gizli tutulur.

(3) Merkezî kayıt sistemine işlenen veriler, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu uygulamasında kişisel veri sayılır.

(4) Merkezî kayıt sistemine, ihbar veya şikâyetle konu olayın özeti ve yapılan işlemlerin yanı sıra, mevcut ise dilekçe sahibinin adı ve soyadı ile iş veya yerleşim yeri adres bilgileri ve Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası işlenir. Bu bilgilere ilaveten, ihbarcı veya şikâyetçinin isteğine bağlı olarak merkezî kayıt sistemine işlenecek kişisel bilgiler ile bu sistemin işleyişine ilişkin usûl ve esaslar, Bakanlık tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

Ön inceleme ve disiplin soruşturması işlemleri

MADDE 8- (1) Ön inceleme ve disiplin soruşturması işlemleri aşağıdaki usûle göre yürütülür:

a) Kolluk görevlilerinin suç işledikleri yönünde 7 nci maddenin ikinci fıkrasındaki şartlara uygun herhangi bir ihbar veya şikâyet alındığında ya da böyle bir durum doğrudan öğrenildiğinde, soruşturma izni vermeye yetkili mercilerce ve/veya disiplin amirlerince 4483 sayılı Kanun ve/veya kolluk görevlilerinin tâbi oldukları disiplin mevzuatı uyarınca gerekli işlemler yerine getirilir.

b) Kolluk görevlilerince işlendiği iddia edilen veya doğrudan öğrenilen; öldürme, kasten yaralama, işkence, zor kullanma yetkisine ilişkin sınırın aşılması ve suç işlemek amacıyla örgüt

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 8- Tasarının 8 inci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

kurma suçları ile örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili ön incelemelerin ve/veya disiplin soruşturmalarının mülkiye müfettişleri tarafından yapılması esastır. Olayın niteliğinin gerektirdiği hâllerde, ön incelemeyi ve/veya disiplin soruşturmasını yürüten mülkiye müfettişleriyle birlikte görev yapmak üzere bağlı kuruluşların müfettişleri de görevlendirilebilir. Söz konusu suçlarla ilgili ön incelemeler ve/veya disiplin soruşturmalarının valiliklerce veya kaymakamlıklarca yapılması hâlinde, bu işlemler imkânlar ölçüsünde mülki idare amirliği hizmetleri sınıfında bulunan görevliler tarafından yürütülür.

c) Ön inceleme ve/veya disiplin soruşturmasını icra etmek üzere mülkiye müfettişi görevlendirilmesi durumunda, diğer idarî mercilerce başlatılmış olan ön inceleme ve/veya disiplin soruşturmaları, mülkiye müfettişine devredilir.

ç) Cumhuriyet savcılarının doğrudan soruşturma yapabilmelerine ilişkin özel hükümler saklıdır.

(2) Kurul Başkanlığınca, bu madde ve 4 üncü madde hükümleri çerçevesinde verilen görevleri yürütmek üzere yeteri kadar mülkiye müfettişi tahsis edilir. Bu müfettişlere bu görevlerinin haricinde başka bir görev verilmez ve bunlar görev alanlarıyla ilgili konularda düzenli hizmet içi eğitime tâbi tutulurlar. Bu müfettişlerin belirlenmesine ilişkin esaslar, görevlendirilme yöntemi ve hizmet içi eğitimleri ile benzeri hususlar, Bakanlık tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

(3) Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personelinin askerî görevleri dışındaki görevlerini ilgilendiren ve disiplin cezasını gerektiren fiilleri tespit edildiğinde, Bakanın emri veya onayı üzerine mülkiye müfettişlerince gerekli idarî soruşturma yapılır ve bir rapor düzenlenerek Bakanlık aracılığıyla anılan komutanlıklara gönderilir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Mülkiye müfettişlerince yapılan bu idarî, soruşturmalar, 16/6/1964 tarihli ve 477 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde belirtilen disiplin hazırlık soruşturması niteliğindedir. İdarî soruşturmalar sonucunda, nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum amiri, 477 sayılı Kanunun 15 inci maddesi hükmü gereğince işlem yapar ve bağlı olduğu komutanlık vasıtasıyla sonuç hakkında Komisyona bilgi verir.

(4) Cumhuriyet savcıları, kolluk görevlileri hakkında görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri suçlar ile kişisel suçları sebebiyle soruşturma başlatmaları hâlinde, durumu, personelin ilgisine göre, Bakanlığa, valiliğe veya kaymakamlığa en geç yedi iş günü içerisinde bildirir. Bakanlık, valilik ve kaymakamlıklar ile idarî soruşturmayı yürüten görevliler, soruşturmanın gizliliğine zarar verilmemesine yönelik gerekli tüm tedbirleri alır.

(5) Şikâyetçi ile ihbar veya şikâyet edilen kolluk görevlileri, yapılan disiplin soruşturmasının safahatı hakkında, ilgisine göre Bakanlık, valilik veya kaymakamlıklarca en az iki ayda bir bilgilendirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Değiştirilen, Geçici ve Son Hükümler

Değiştirilen hükümler

MADDE 9- (1) 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 55 inci maddesine son fıkrasından önce gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Ceza soruşturması ve kovuşturması ile disiplin soruşturmaları, rütbe terfiine engel teşkil etmez.

Ancak, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) bendinin (5) numaralı alt bendinde sayılan suçlar ile kasten işlenen ve bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezası gerektiren suçlardan dolayı ceza kovuşturması altında bulunanların rütbe terfi ertelenir.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 9- Tasarının 9 uncu maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yargılama sonucunda;

a) 657 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin (A) bendinin (5) numaralı alt bendinde sayılan suçlardan beraat edenlerin,

b) (a) bendinde belirtilen suçlar dışında kasten işlenen ve bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezası gerektiren suçlardan mahkûm olmayanlar ya da haklarında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilenlerin,

rütbe terfii, terfi için öngörülen diğer şartları taşımaları kaydıyla yapılır ve terfi tarihi emsalinin terfi ettirildiği tarih esas alınarak belirlenir.”

(2) 14/2/1985 tarihli ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 25 inci maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir.

“c) Kolluk Gözetim Komisyonu.”

(3) 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Kolluk görevlilerine yönelik özel hükümler

EK MADDE 1- (1) Kolluk görevlileri hakkındaki öldürme, kasten yaralama, işkence, zor kullanma yetkisine ilişkin sınırın aşılması ve suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçları ile örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili iddialara ilişkin soruşturmaları Cumhuriyet savcıları bizzat ve öncelikle yapar. Bu suçlardan dolayı kolluk görevlileri hakkında açılan davalar, acele işlerden sayılır. Bu tür davaların kanun yolu incelemesi de öncelikli olarak yapılır.”

(4) Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek, 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin İçişleri Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunda çıkarılması öngörülen yönetmelikler, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde çıkarılır.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

GEÇİCİ MADDE 1- Tasarının Geçici 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(2) 8 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendi hükmü, anılan fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten önce başlatılan ön inceleme ve/veya disiplin soruşturmaları hakkında uygulanmaz.

(3) Merkezî kayıt sisteminin altyapısının oluşturulmasına yönelik iş ve işlemler, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren başlatılır.

(4) Öğretim üyeleri ile serbest avukatlar arasından teklif edilecek adaylar, Adalet ve İçişleri bakanları tarafından bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir ay içinde Başbakanlığa bildirilir. Komisyon, Bakanlar Kurulunca üye seçiminin Bakanlığa bildirimini izleyen bir ay içinde Başkanın belirleyeceği bir tarihte ilk toplantısını yapar.

Yürürlük

MADDE 10- (1) Bu Kanunun;

a) 7 nci maddesi yayımı tarihinden itibaren bir yıl sonra,

b) Diğer hükümleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(İçişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 10- Tasarının 10 uncu maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11- Tasarının 11 inci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı

M. Z. Çağlayan

Devlet Bakanı V.

H. Yazıcı

Milli Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Ö. Dinçer

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

B. Arınç

Devlet Bakanı

H. Yazıcı

Devlet Bakanı

F. Çelik

Devlet Bakanı

C. Yılmaz

İçişleri Bakanı

B. Atalay

Milli Eğitim Bakanı

N. Çubukçu

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı V.

T. Yıldız

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Babacan

Devlet Bakanı V.

M. M. Eker

Devlet Bakanı

E. Bağış

Adalet Bakanı

S. Ergin

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

M. Demir

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

T. Yıldız

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METNE EKLİ LİSTE

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
TEŞKİLÂTI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLAR

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	<u>SERBEST KADRO ADEDİ</u>
MİAH	Mülkiye Başmüfettişi	1	10
MİAH	Mülkiye Müfettişi	1	5
GİH	Şube Müdürü	1	1
GİH	Şube Müdürü	3	1
GİH	Şube Müdürü	4	1
GİH	Uzman	1	1
GİH	Uzman	4	1
GİH	Uzman	5	1
GİH	Şef	4	1
GİH	Şef	5	1
GİH	Şef	6	1
GİH	Programcı	7	2
GİH	Bilgisayar İşletmeni	8	1
GİH	Bilgisayar İşletmeni	9	2
GİH	Bilgisayar İşletmeni	10	2
TH	İstatistikçi	7	2
TH	İstatistikçi	8	2
TOPLAM			35

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METNE EKLİ LİSTE

- Tasarıya Ekli (1) Sayılı Liste Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

